

TAGAJÁNLÁSOK

1894-ben.

AZ I. A) OSZTÁLYBA:

Dr. **SZINNYEI JÓZSEF** lev. tagot, a budapesti tudományegyetemen az ugor összehasonlító nyelvészet ny. r. tanárát, a helsingforszi Finn Irodalmi Társaság és a Finn-Ugor Társaság levelező tagját *rendes* tagul ajánlja **Szarvas Gábor** r. t. Szinnyei József Akadémiánknak 1884. óta levelező tagja. Az ugor összehasonlító s a szorosan vett magyar nyelvtudomány terén kifejtett munkásságának minden magasztaló szónál hathatósabb tolmácsai azok a dolgozatok, a melyekkel eddigelé nyelvtudományi irodalmunkat gazdagította. Nevezetesebbek: Finn-magyar szótár. A M. T. Akadémia kiadása. Budapest, 1884. (1886-ban a Marczibányi mellékjuttalmat kapta). — A finn irodalom története (Kisfaludy-Társaság Évlapjai XIX. köt. 1885). — A birtokos személyragozásról. (Akadémiai székfoglaló. 1887. Nyelvőr XVII. Hat közlemény). — A magyar nyelvbe átvett oláh szavak (Nyv. XXII. és XXIII. Eddig 14 közlemény). — Magyar Tájsszótár. (Szerkesztés alatt 1885 óta. Eddig 3 füzet jelent meg belőle; az egész mű 15—18 füzetre fog terjedni.) — Ezekhez járulnak még számos, nem kisebb becű dolgozatai a Nyelvőrben, a Nyelvtudományi Közleményekben, a Philologiai Közlönyben és a Hunfalvy-Albumban. E kitaró szorgalommal folytatott s széles körű tanulmányt föltételező munkásságával méltán megérdemlette, hogy az Akadémia *rendes* tagjainak sorában helyet foglaljon.

VOLF GYÖRGY levelező tagot *rendes* tagul ajánlja **Joannovics György** t. t. Ajánlottam a m. kir. tanárképzőintézeti gyakorló főgymnasium igazgatója; a Magy. Akadémiának 1877. május 24-e óta levelező tagja; a *rendes* tagság betöltésénél tekintve vehető nyelvészek közt a legrégebb; a nyelvtudományi és irodalomtörténeti bizottságoknak 1879 óta tagja. Az osztály igen sokszor megbízta nyelvtudományi pályaművek bírálatával. 1874 óta ugyancsak az osztály megbízásából, a régi magyar codexeket adja ki a «Nyelvemléktár» és «Régi Magy. Nyelvemlékek» köteteiben: a melyekből eddig 15 köte-

tet tett közzé; úgy hogy azóta a magyar nyelvtudomány és irodalom-
 történet bűvárai csaknem összes régi nyelvemlékeinkhez hozzáférhet-
 nek. — Munkálatainak sorozata az ide csatolt jegyzékben található.
 Ez adatok alapján Volf György lev. tagot a rendes tagok sorába való
 fölvételre ajánlom. Volf György munkáinak jegyzéke: Nyelvtudomány.
 I. A szószerkesztésről. Magyar Nyelvőr I. évf. 1872. Az idegen szavak
 és a purismus. U. o. Az idegen szavak jogosultsága. U. o. Hol joga-
 sultak az idegen szavak? U. o. II. évf. 1873. A fosztó képző. U. o.
 I. évf. 1872. Az -at -et képző. U. o. IV. évf. 1875. Az orvosi műnyelv.
 U. o. VI. évf. 1877. Műszaki műszók. U. o. VIII. évf. 1879. Előterjesz-
 tés a Magyar Nyelvtörténeti Szótár ügyében I—V. U. o. X. évf. 1881.
 Nyelvünk és szótár-irodalmunk. U. o. XIII. évf. 1884. Német magyar
 egybevetések U. o. Egy kis szlavisztika U. o. XIV. évf. 1885. Még egy
 kis szlavisztika. I—II. U. o. XV. évf. 1886. A «szoltár» szó és még
 valami. U. o. Hogy hangzott a «császár» eredetije. U. o. A cseh «ř»
 hang kora. Hunfalvy-Album. 1891. II. Szómagyarázatok. Magy. Nyelvőr
 III. évf. 1874., IV. évf. 1875., X. évf. 1881., XIII. évf. 1884. A magyar
 nyelv használata. U. o. I. évf. 1872.; II. évf. 1873. Cseh gyémántok.
 (Idegenszerűségek). U. o. I. évf. 1872. Egy szokatlan használatú szó.
 U. o. II. évf. 1873. Idegen csemeték, fattyúhajtások. U. o. I. évf. 1872.;
 II. évf. 1873.; IV. évf. 1875. III. Thewrewk Emil pályamunkája. I—II.
 U. o. II. évf. 1873. Imre Sándor pályamunkája I—IV. U. o. III. évf.
 1874. Toldy Ferencz fölolvása. U. o. IV. évf. 1875. Két éles tör nem
 fér egy hüvelybe. (Neologia és Orthologia). U. o. Hogy védik agyon a
 korcs szavakat. U. o. Imre Sándor akadémiai értekezése. I—V. U. o.
 V. évf. 1876. A nyelvújítás szóalkotása U. o. VI. évf. 1877. Nyelv-
 szeti tarkaságok. U. o. X. évf. 1881. IV. Az egyszerű sziszegő hangok
 jelölése a régi magyar orthographiában. Nyelvt. Közl. XIX. évf. 1885.
 Kiktől tanult a magyar írni, olvasni? (A régi magyar orthographia
 kulcsa.) Értekezések a nyelv- és szépt. köréből. XII. köt. 6. sz. 1885.
 Kiktől tanultunk írni, olvasni? Magy. Nyelvőr. XIV. évf. 1885. A magyar
 helyesírásról. Bud. Szemle LXVII. köt. 1891. Még egyszer a magyar
 helyesírásról. U. o. LXVIII. köt. 1891. A relativum hangsúlya. Magy.
 Nyelvőr. XXI. évf. 1892. Még egyszer az «a ki, a mi» hangsúlya. Bud.
 Szemle. LXIX. köt. 1892. A magyar helyesírás alapja. Akad. Értesítő
 III. köt. 1892. A magyar helyesírás alapja. Bud. Szemle LXXVI. köt. 1893.
 Orthologia és phonetikus írás. U. o. LXXVII. köt. 1894. Irodalomtörténet.
 Báthori László és a Jordánszky-Codex bibliafordítása (Akad. székfoglaló)
 Érték a nyelv- és széptud. köréből. VII. köt. 10. sz. 1879. A Margit-legenda
 írója és kora. Egyet. Philol. Közlöny. V. évf. 1881. A Margit-legenda
 és eredetije. U. o. A Debreczeni-Codex. Budenz-Album. 1884. A Batthyá-
 nyi-Codex irodalomtörténeti és liturgiai fontossága. Egyet. Phil. Köz-
 löny XIV. évf. 1890. Hogy hitták az Argirus szerzőjét? U. o. VI. évf.
 1882. Arany János prózai dolgozatai. I—III. Magy. Nyelvőr. VIII. évf.
 1879. Régi magyar codexek irodalomtörténeti ismertetése a Régi Magy.

Nyelvemlékek IV. és V., a Nyelvelméktár I—II. és IV—XIV. kötetében. Paedagogia, didaktika. A vallásos oktatás. Magy. Tanügy. XI. évf. 1883. Az ifjúsági könyvtárak és az ifjúsági irdalom. Tanáregy. Közl. XVIII. évf. 1884—5. Az «ifjúsági véderő». Magy. Tanügy. I. évf. 1872. Az «ifjúsági véderő» viszonya az iskolához. Tanáregy. Közl. VI. évf. 1872—3. A középiskolai magyar oktatás. I—II. U. o. IX. évf. 1875—6. A encyclopaedismus és az anyanyelvi oktatás. Magy. Tanügy. VIII. évf. 1879. A classikus nyelvek tanítása. U. o. V. évf. 1876. A középiskolai német nyelvtanításról. Tanáregyl. Közlöny XXII. évf. 1888—9. Imertetések, bírálatok. Szarvas Gábor műve a magyar igeidőkről. Magy. Tanügy I. évf. 1872. Rákossy Sándor: Specielles Wörterbuch sämmtlicher magyarischer Zeitwörter I—II. Magy. Nyelvőr. XI. évf. 1882. Iskolai nyelvtanok. Magy. Tanügy. II. évf. 1873.; III. évf. 1874.; IV. évf. 1875.; VI. évf. 1877.; XII. évf. 1884. Olvasókönyvek. U. o. X. évf. 1881—2. Tanáregy. Közl. XVIII. évf. 1884—5. Stilisztika és poetika. Magy. Tanügy III. évf. 1874.; V. évf. 1876. Irodalomtörténet. Tanáregyl. Közl. XVIII. évf. 1884—5. Nyelvemlékek kiadása. Nyelvelméktár. Régi magyar codexek és nyomtatványok. Kiadja a Magy. Tud. Akad. nyelvtudományi bizottsága. 13 kötet. I. köt. 1874. Bécsi és Münchener Codex. II. köt. 1874. Weszpremi-, Peer-, Winkler-, Sándor-, Gyöngyösi-, Thewrewk-, Kriza-, Bod-Codex. IV. és V. köt. 1876. Érdy-Codex. VI. köt. 1877. Tihanyi-, Kazinczy-, Horvát-Codex. VII. köt. 1878. Ehrenfeld-, Simor-, Cornides-Codex, Szent Krisztina élete, Vitkovics-, Lányi-Codex. VIII. köt. 1879. Szent Margit Élete, Példák Könyve, Könyvecske a szent apostoloknak méltóságáról, Apor-, Kulcsár-Codex. IX. és X. köt. 1888. Érsekújvári-Codex. XI. köt. 1882. Debreczeni-, Gömör-Codex. XII. köt. 1884. Döbrentei-, Teleki-Codex. XIII. 1885. Festetics-, Pozsonyi-, Keszthelyi-Codex, Miskolczi Töredék. XIV. köt. 1890. Lobkowitz-, Batthyányi-, Czech-Codex. Az Ehrenfeld-Codex. A legrégebb magyar könyv ismertetése és hű lenyomata (Külön lenyomat a Nyelvelméktár VII. kötetéből). Budapest. 1878. Régi Magyar Nyelvemlékek. Kiadta a Magy. Tud. Akadémia. 2. kötet. IV. köt. II. oszt. 1888. Egyházi vegyes könyv. (Winkler-Codex). V. köt. 1888. A Jordánszky-Codex bibliafordítása, kiegészítve a Jankovich- és Csemez-Töredékekkel. A Nyelvelméktár ügyében. Budap. Szemle XXI. köt. 1879. Mégis a Nyelvelméktár. U. o. XXII. köt. 1880. Szerkesztés. Orsz. Középisk. Tanáregyesületi Közlöny. XX—XXIV. évf. 1886—7—1890—1. 5 köt. Vegyesek. Kisebb-nagyobb közlemények 1866 óta napi- és heti lapokban, folyóiratokban és alkalmi kiadványokban. (Fővárosi Lapok, A Hon, Független Lapok, Egyetértés, Pesti Napló, Pesti Hírlap, Budapesti Hírlap, Nemzet, Hazánk s a Külföld, Népevelők Lapja, Magyar Nyelvőr, Magyar Tanügy, Tanáregyesületi Közlöny, Természettudományi Közlöny, Jogtudományi Közlöny, Magyar Könyvszemle, Budapesti Szemle, Akadémiai Értesítő, Könyvkiállítási Kalauz, Az osztrák-magyar monarchia irásban és képen stb.) **UGYANÓT** ajánlja **Simonyi Zsigmond** r. tag. Ajánlásom

megokolására elég volna egyszerűen rámutatnom a Nyelvelméltár tizennégy kötetére. Régi nyelvelméleink nagybecsű könyvtára ez, melyben mind a szövegek pontossága, mind a bevezetések tartalmassága bizonyosságot tesz a kiadónak fényes kritikai szelleméről s nyelv- és irodalomtörténeti jártasságáról. Olyan rengeteg gyűjtemény ez, melynek elkészítése akkor is elismerésre számíthatna, ha egy egész élet munkáját betöltené. De Volf György azonkívül számos becses értekezéssel járult legújabb nyelvtudományunk fölvirágoztatásához. Ezek közül legismeretesebbek a nyelvhelyességgel foglalkozó, éles elmére valló cikkei és bírálatai. De nekem legnagyobb hálával illik említenem azt a tüzetes tanulmányt, melyben a Nyelvtörténeti Szótár szerkesztésére megállapítandó utasítást fejtegette; hisz a Ny. Szótár amúgy is hálával tartozik neki, a ki Nyelvelméltárával adta meg működésünknek legbiztosabb alapját. — Sokat foglalkozott azonkívül a helyesírás elvi kérdéseivel és történetével, s (ámbár az ósdi *cz*-nek s az idegen szók idegenszerű írásának kelt védelmére) ezek a vitaközlő iratai is széleskörű tudományosságra vallanak. Sőt egy közülök — melynek czíme «Kiktől tanult a magyar írni, olvasni? (A régi magyar orthographia kulcsa)» — mind módszerét, mind eredményeit tekintve valóságos gyöngye nyelvészeti irodalmunknak. Ezt a gazdagon gyümölcsöző munkásságot méltán fogja Akadémiánk a rendes tagság díszével jutalmazni. **UGYANŐT** ajánlja **Ponori Thewrewk Emil** r. t. Indítványom igazolására elég, ha azt mondom, hogy Volf György már 17 éve munkás levelező tag, hogy minden dolgozata tudományos szabatosságra vall, s hogy főleg a magyar nyelvelmélekek nagy gyűjteményének szakszerű kiadása neki nyelvészeink sorában kiváló helyet biztosít.

Dr. **BACHER VILMOS**-t, az országos rabbi-képző-intézet r. tanárát, *levelező* tagúl ajánlja gróf **Kuun Géza** t. t. Dr. Bacher Vilmos irodalmi működése egy negyed évszázra terjed, mert első értekezése Grätz H. «Monatsschrift für die Geschichte und Wissenschaft des Judenthums» 1869-ik évfolyamában jelent meg, s ezen folyóiratnak attól fogva nem sok oly évfolyama van, melyet B. becses értekezéseivel nem gazdagított volna. A «Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft» 1874 óta B. számos értekezését hozza, melyeknek mindegyike a sémi tanulmányok terén számot tevő, s az újabb vizsgálat egy-egy vívmányát jelzi. Ezekon kívül Kobak folyóiratában, a «Jewish Quarterly Review»-ban, a «Revue des Études Juives»-ben, Stade «Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft» cz. folyóiratában, a «Magazin für die Wissenschaft des Judenthums»-ban s a «Magyar-Zsidó Szemlé»-ben 1884-től jelen évig több becses dolgozata jelent meg. Ersch és Gruber encyclopaediájában a levitákról szóló cikket B. írta. Első önálló műve «Nizámis Leben und Werke stb.» cz. alatt jelent meg Lipszében 1871-ben, ezt 1876-ban egy másik külön munkája

követte, melyet «Abraham Ibn Esra's Einleitung zu seinem Pentateuch-Commentar, als Beitrag zur Geschichte der Bibelexegese» czímen adott közre. 1878-ban jelent meg «A babylóniai amórák Agadája. Adalék az agáda történetéhez és a babylóniai talmudba való bevezetéshez» cz. munkája, mely németül is megjelent. Az agáda hazája Palaestina volt s a babylóniai amórák agadája, mint a hogy B. megjegyzi «az agáda általános történetében csak epizódnak tekintendő». B. huzamos időn át és igen behatóan foglalkozott a tannák és amórák agádai munkásságával s a neveik alatt fennmaradt mondások összefüggését igyekezett megállapítani. Egy másik nagybecsű munkájában, melyet szintén magyarul irt. Abraham Ibn Ezrával, mint grammatikussal foglalkozik, ez a könyve 1881-ben jelent meg; német kiadása Strassburgban nyomatott. Ezt megelőzőleg 1879-ben adta ki szintén Strassburgban «Muslicheddin Sa'di's Aphorismen und Sinngedichte» cz. művét, melyben az illető perzsa szöveget először adta ki fordítás kíséretében s ehhez melléketül Sa'di életiratához adalékokkal járult. Sa'di «Kitáb šāhibijje» cz. művének első része prózában van írva s «našihat-ulmulūk» czímet visel («tanács a királyoknak»), másik része versben folyik, s ez a rész az előbbentől elszakítva a kézirati példányokban ghaselái után következik. B. a gothai könyvtár egyik kéziratának alapján első volt, a ki e két rész összetartozását felismerte. A gothai kéziratot B. néhány más Sa'di-kézirattal hasonlította össze. Következő dolgozata Bachernek I. «Die grammatische Terminologie des Jehūdā B. Dāwīd (Abu Zakarjā Jahjā Ibn Daūd) Hajjūg» (Bécs, 1882) 2. «Die hebräisch-arabische Sprachvergleichung des Abulwalīd Merwān Ibn Ganāh» (Bécs, 1884). 3. Die hebräisch-aramäische Sprachvergleichung des Abulwalīd Merwān Ibn Ganāh» (Bécs, 1885) a bécsi Akadémia kiadványai-ban és mint külön lenyomatok jelentek meg. 1884-ben jelent meg B. «Die Agada der Tannaiten» cz. nagy munkájának első kötete, mely a Hilleltől Akibaig terjedő időt foglalja magában. Abulwalid Merwān Ibn Ganāh (R. Jóná) életéről s műveiről B. magyarul irt könyve 1885-ben jelent meg. Ugyanez németül Lipcsében nyomatott. 1888-ban jelent meg Bacher «Sepher Sikkaron stb.» cz. munkája, melyben Kimchi J. «Sepher Sikkaron» című könyvét először adta ki, a mely a héber nyelvtant tárgyalja. Szerző «Abulwalid Merwān Ibn Ganāh (R. Jóna) szentírás magyarázatából» cz. dolgozata 1889-ben a budapesti országos rabbiképző-intézet értesítőjében tétetett közre. Ezt a tannaiták agadájának második kötete követte (Strassburg, 1890). «Die Agade der Tannaiten» cz. alatt, mely azt az időt foglalja magában, mely Akiba halálától a misnaszerkesztés befejezéseig terjed. B. egyik-másik nagy munkájának, melyben a palaestina amórákkal foglalkozik, első kötete Strassburgban 1892-ben következő cz. alatt hagyta el a sajtót: «Die Agada der Palästinishen Amoräer» (Erster Band). Dr. Bacher «A középkori zsidó vallásbölcsesek szentírásmagyarázata Maimóni előtt» cz. dolgozata szintén az országos rabbiképző-intézet értesítőjében jelent

meg 1892-ben. Ugyanebben az évben hagyták el a sajtót B. következő cz. munkái: 1. «Die hebräische Sprachwissenschaft vom 10. bis zum 16. Jahrhundert.» (Trier.) 2. «Jüdische Bibelexegese vom Anfange des zehnten bis zum Ende des fünfzehnten Jahrhunderts» (ugyanott). A mint látjuk, B. irodalmi munkássága szakadatlan, év nem telik el, melyben a tudományos irodalmat tanulmányai újabb eredményeivel ne gyarapítsa. Így az 1893-ik évben megjelent «Századunk első feléből» cz. füzetében Szófer Mózes pozsonyi rabbinak levelezőiről értekezik; ez a füzet különnyomat a «Magyar-Zsidó Szemle» IX. és X. évfolyamából. Ezek után bizvást ajánlhatom dr. Bacher Vilmost a tek. Akadémia figyelmébe s ajánlom a legmelegebben. **UGYANÓT** ajánlja **Bánóczy József** l. t. Dr. Bacher Vilmos 25 év óta áll az irodalom és tudomány szolgálatában. Munkássága oly folytonos, hogy egyike szakja legtermékenyebb bűvárainak, s oly eredményes, hogy neki a keleti tudományokkal foglalkozó tudósok közt Európaszerte méltó hírnevet szerzett. Tudományának természete hozza magával, hogy az nálunk eddigelé az értők és érdekelődők csak igen kis körére számíthat. Innen van, hogy dr. Bacher Vilmos nagyszámú műveinek túlnyomó része német, francia és angol nyelven jelent meg. De irt magyarul is s nyelvünkön is kiadott művei — bel- és külföldi szakemberek ítélete szerint — nagy tudás és nagy tanulmány állandó becsű eredményei. Ezek: 1. A babylóniai amórák agadája. Budapest, 1878. 2. Ábrahám Ibn Ezra mint grammatikus. 1881. 3. Abulvalid élete és munkái. 1885. 4. Abulvalid szentírásmagyarázataiból. 1889. 5. A középkori zsidó vallásbölcsesek szentírásmagyarázata Maimuni előtt. 1892. S legújabban 6. Századunk első feléből. Szófer Mózes levelezői. 1893. Van továbbá számos magyar czikke a M.-Zs. Szemle évfolyamaiban. Dr. Bacher közöttünk él és ir, s ernyedetlen munkálkodásával nagyban emeli külföldön Budapest értelmi súlyát a keleti tudományokkal foglalkozók nagy körében. Mint szakembert akadémiai levelező tagságra őt egyik előkelő és kiváló szakemberünk ajánlja. Én dr. Bacher általában mint író és tudóst ajánlom abban az erős hitben, hogy nagy tudásával és szorgalmával Akadémiánk tudományos érdekeit lelkiismeretesen és eredményesen fogja szolgálni.

BALASSA JÓZSEF debreczeni reáliskolai professort *levelező* tagul ajánlja **Simonyi Zsigmond** r. tag. Tavali ajánlásomat megújítva, mindenekelőtt azt a jeles munkát emlitem föl, a mely nem rég volt bemutatva az Akadémiában, s a melynek tartalmáról és értékéről az Értesítőben megjelent kivonat is fogalmat ad: A szlavóniai magyarok és nyelvük. Balassa a mult év nyarát arra használta föl, hogy saját költségén bejárta a szlavóniai magyar helységeket, fölkutatta történetüket, szokásaikat, szókincsüket, kiejtésüket, s mindezt pontosan leírta. — Két fő művét már évekkal ezelőtt adta ki Akadémiánk. Egyik: A phonetika elemei, különös tekintettel a magyar nyelvre, mely szabá-

tosan foglalja össze s alkalmazza nyelvünkre az általános hangtan eredményeit (1886). Másik «A magyar nyelvjárások osztályozása és jellemzése», valósággal alapvető munka, czéltudatos törekvő és buzgó fáradozás eredménye (1891). — Apróbb munkái közül kettő akadémiai dícséretben részesült: A hangsúly a magyar nyelvben (1890); Codexünk és a nyelvjárások (1891). — De 1883 óta alig van a Nyelvőrnek s a Nyelvtudományi Közleményeknek olyan kötete, melyben ne volna néhány értékes hangtani értekezése, s egy-két tanulságos bírálata. Külföldi szaklapokban is tüzetesen ismertette a magyar hangrendszert, először a Techmer-féle Zeitschriftban (IV. k.), másodszer a Victor-féle hangtani folyóirat tavali kötetében. Szintén a múlt évi ajánlás óta jelent meg egy érdekes tanulmánya a gyermeknyelv fejlődéséről, a Ny. Közleményekben. Mindezekon fölül még az iskolai irodalomnak is szolgált néhány jeles kézikönyvvel, és Patterson Artúrral egy angol nyelvkönyvet adott ki, mely egészen a modern nyelvtanítás szellemében van szerkesztve s e tekintetben nálunk úttörő. **UGYANÓT** ajánlja Szarvas Gábor r. t. mint olyat, a ki különösen két önálló művével: „A phonetika elemei, különös tekintettel a magyar nyelvre” és „A magyar nyelvjárások osztályozása és jellemzése” s nagy számú, a nyelvészeti folyóiratokban megjelent értekezéseivel méltó elismerést vívott ki magának. **UGYANÓT** ajánlja Halász Ignác l. t. Balassa József az ifjabb nyelvésznemzedéknek egyik legtehetségesebb és legszorgalmasabb tagja, a ki különösen a hangtan és nyelvjáratanulmányok terén fejtett ki kiváló munkásságot. Két fő műve: «A Phonetika elemei, különös tekintettel a magyar nyelvre» (Budapest, 1886) és «A Magyar Nyelvjárások Osztályozása és Jellemzése» (Budapest, 1891). Mind a kettő a M. T. Akadémia kiadásában jelent meg. Az előbbiben világosan és alapos készúltséggel tárgyalja a hangok képzését, változásait, kapcsolatait és mindenütt magyarázza a magyar hangrendszert. Az utóbbiban neki először sikerül a magyar nyelvjárások közti összefüggést biztos hangtani törvények alapján kimutatni és ezek alapján osztályozni. Egyéb munkái is nagyban hozzájárultak egyes vitás kérdések tisztázásához és számos homályos nyelvi tünetny földerítéséhez. Értekezései gazdag sorozatából, melyeknek főbbjeit múlt évi ajánlásom alkalmával részletesen felsoroltam, most csak azokat a fontosabbakat említem föl, melyek az 1893. év folyamán jelentek meg és melyek mindegyike tehetségének, alapos tudásának, komoly törekvésének újabb fényes bizonyítéka. E legutóbb megjelent nagyobb értekezések a következők: A magyar hangrendszer ismertetése (németül Victor Phonetische Studien-jében). A gyermeknyelv fejlődése (A Nyelv. Közlemények XXIII. köt. 1. és 2. füzetében). A szlaviniai magyar nép és nyelve (A M. T. Akadémia 1893. okt. ülésén bemutatva. Kivonata megjelent az Értesítőben). Mindezeknél fogva Balassa Józsefet az I. osztályban megüresedett lev. tagsági helyek egyikére ismételten a legmelegebben ajánlom. **UGYANÓT** ajánlja

Szinnyei József levelező tag. Balassa József a fiatalabb nyelvész-nemzedéknek egyik alaposan képzett és nagyszorgalmú tagja, a ki főképp a hangtan és a nyelvjárást tanulmányok terén fejtett ki sikeres munkásságot. Különösen két munkája: A fonetika elemei és A magyar nyelvjárások osztályozása és jellemzése érdemel kiemelést; az előbbi mint az általános hangtan eredményeinek a magyar nyelvre alkalmazott szabatos és világos összefoglalása, az utóbbi pedig mint nagy gonddal készült alapvető munka. Ezeken kívül kisebb értekezéseket is írt, a melyek legnagyobb részét a magyar hangtan terén mozognak, s a melyek közül kettő akadémiai dícséretben részesült. Ezen munkássága alapján ajánlom Balassa Józsefet az üresedésben levő levelező-tagsági helyek egyikére, mint oly érdemes fiatal munkását a magyar nyelvtudománynak, a ki a M. T. Akadémia munkálkodásában is bizonyára tevékenyen és sikeresen fog részt venni.

Dr. **ERŐDI BÉLA** urat *levelező* tagul ajánlja **Vámbéry Ármin** t. tag. Dr. Erődi Bélát, a ki évek hosszú során át Magyarországon a keleti nyelvek és irodalom ismertetésével kiváló érdemeket szerzett s a ki az alább felsorolt munkákkal igazolta, hogy a török és persa nyelvvel sikeresen foglalkozott, a M. Tud. Akadémia első osztályának levelező tagjává ajánlom. Az ajánlott, azóta, hogy alulírott nál a török és persa nyelvet és irodalmat tanulmányozta s két éven át Keleten ebbeli tanulmányait folytatta, szorgalmasan és sikerrel ismertette a török és persa költészetet. 25 éven át számtalan tanulmányt közölt az említett népek irodalmáról, melyekből csak a török színeszetről (megjelent németül is az Ungarischer Lloyd-ban és Fremdenblatt-ban), Turuliról, az azerbejdani dialectusban írt török költőről, Nefü török satiricusról, Bakiról, a török lyricusról, Fazliról és Gül ü Bülbül című költői elbeszéléséről, Szádiról, a persa moralistáról stb. írottakat emelem ki. Önálló munkái; 1. «Keleti gyöngyök» cím alatt adta ki Omer Khejjam persa költő négyes sorú verseit. 1871. 2. «Hafiz dalai» czímen kiadott két kis kötetben 174 költeményt a nagy persa lantos költő műveiből. 1872 és 1873. 3. Sikerült fordításban bírjuk tőle «Szádi Gulisztánját» vagyis a Rózsáskertet, 1889. 4. Írt «Gyakorlati Török Nyelvtant», mely, mint teljesen eredeti munka, szerzőnek a török nyelvben való alapos jártasságáról tesz tanúbizonyságot, és világos, könnyű rendszerénél fogva kiváló mű. 5. Legnagyobb érdemet szerzett azoban «Firduszi Sáhnáméjának» fordításával, melyen közel 20 év óta dolgozik, s melyből több önálló epizódot közölt a lapokban és folyóiratokban. Egyet Szász Károly az Akadémiában is bemutatott. Megjelent pl. Földosztó Feridun, Szam és Zal, Zál és Rudabe stb. 6. Az ajánlott a török és persa költészetben kívül az új-görög költészetből is sokat fordított magyarra. Az ő fordításában jelent meg legelőször magyarul Krisztópulosznak, az új-görög Anakreonnak, több

költeménye. Ezzel a magyar irodalom megelőzte az összes európai népek irodalmát.

Dr. HEGEDŰS ISTVÁN-t, a budapesti m. kir. tudományegyetemen a classica-philologia nyilvános rendes tanárát levelező tag-nak ajánlja **Ponori Thewrewk Emil** r. t. E már 21 év óta működő lelkes tanár a szó szoros értelmében aestheticus philologus, kiben a classicus ókor ismerete, a világirodalomban való jártasság s az igazi műfordítónak nélkülözhetetlen kelléke, a költői tehetség is párosul, a mint ezt nagyterjedelmű irodalmi munkássága világosan bizonyítja. Íme eddigi munkáinak jegyzéke: I. Szépirodalom és műfordítás. 1. Költemények 1881. Athen, Budapest. Második kötet kéziratban. 2. Schiller: Wallenstein halála: Olcsó könyvtár 164. sz. a. 3. Grillparzer Medea-ja. Olcsó könyvtár 242. sz. a. 4. Göthe: Hermann és Dorotheája; Olcsó könyvtár 116. sz. a. 5. Gregorovius: Pápák síremlékei-nek fordít. Olcsó könyvtár 204. sz. a. 6. Delevigne Elva-ja. Bodnár Zs. «Magyar Szemle» 1-ső füz.-ben. 7. Muszel: Rolla. «Kolozsvári Ellenzék» hűsvéti melléklete. 8. Tennyson: balladák és elbeszélések fordítása; «Budapesti Szemle» 1892, 1893. foly. és egy régiebb folyam. 9. Janus Pannonius fordít. «Budapesti szemle» 1892. évf. 10. Delphit «Megbánás» cz. költ. fordít. «Keresztény magvető» 1885. 11. Új görög költemény Orphanidistól; «Bud. Szemle» 1891. (Egybehasonlítás Arany Fülemüléjével). 12. Hugoból, Berangerből, Longfellowból, Quinetből, Tennysonból, Schillertől, a sanskrit Beritrihari-tól, Shelley-, Moore-, Byrontól stb. számos fordítás jelent meg a különböző lapokban. 13. Pindarosból több óda; ú. m. 4 pyth. (306 sor) az Erd. Múz. böles. nyelv. és tört. tud. kiadványok I. k. 3 füzet. 1884. VI. olymp. az Egy. Phil. Közl.-ben 14. Aiskhylos: Eumenidák kéziratban. 15. Göthe «Iphig. Taurisban» kéziratban. 16. Apáczai Csere János latin beszédének fordítása. A Kolozsvári ev. ref. Coll. 1876-ik évi értesítőjében (1—23 ll.) 17. A költő leánya cz. drámai jelenet. Kolozsvárt jelent meg. 18. Éjféli párhaj. U. o. 19. Szeged nemtője U. o. Aiskhylos lelánczolt Prometheus-ából. Erd. Múz. Egy. kiadv. IX. 271—275. 21. Thukydides-ből VIII. 85—86. U. o. 22. Petőfi latinul: 11 költem. fordítása az eredeti formában latinra, a «Petőfi Muzeumb.» Ezek közül az «Egy gondolat hánt engemet» ford. az Egy. Phil. Közl. 1889. foly. XIII. 815—816. 23. Theokritos 1. 2. Verg. 8 idyll. Catulltól, a görög elegikusokból, lyricusokból fordít. 24. Thukydides válogatott részei Lampel R. 1891. 1—242. 25. Emlékbeszéd gr. Mikó Imre felett 26 l. 1876. 26. Emlékbeszéd Br. Bánffy Albert felett 16 l. 27. Emlékbeszéd Sági László és Jancsó Lajos felett; Márcz. 15-iki beszédek. 28. Sági László műveinek kiadása, bevezetésül Sági jellem- és életrajza. 29. Emlékbeszéd gr. Széchenyi István felett 1890. 10 lap. Kolozsvár. 30. Emlékbeszéd br. Eötvös József felett; «Család és Iskola» és a kolozsvári lapokban. 31. «Salon» felolvasás. 32. Bőjti beszéd, felolvasás; a kolozsvári lapokban; amaz társadalmi, emez

sociolog. elmékedés. 33. A betük, egy nagyobb rhapsodia «Ellenzék» 1890 szept. 9. sz. 34. 10 Tanév-nyitó és záró igazgatói beszéd 5 évi igazgat. alatt. 35. Millből több költemény. Bemutatva a Kisfal. Társ.-ban II. Tanulmányok különösen a class. phil. irodalomból. 1. Esmény a művészetben; «Szépirodalmi figyelő» 1870. évf. 2. Gondolat-törédékek a drámáról. Ugyanott 1 iv. 3. Göthe Westöstlicher Diwanjáról tanulmány; «Föv. Lapok» 1871: műfordításokkal bőven illusztrálva. 4. Külföldi levelek; «Fővárosi Lapok» 1872. 5. Rogeard és Saissy előadásai 25 tárcza; «Kolozsvári Magyar Polgár» 1872. 6. A hellen eszmék és a keresztyenség. A régi Erd. Múz. II. k. 717. 1878. (4. iv terjed.) 7. Gróf Kún Kocsárd által hirdetett pályakérdésre (1879.) a hazafias és erkölcsi nevelés tárgyában 11. iv (pályadíjat nyert). Ebből: Utilismus a Nevelésben cz. alatt a Magyar Tanügyben jelent meg; más fejezetek a Prot. Közlöny-ben. 8. Epikuros tana az örök megsemmisülésről 1 iv. Erdélyi Múz. 1879. évf. 9. Euripides és Göthe Iphigeniája Kisfaludy Társ. Évlapj. 1879—80. folyam. 109. 109—207. ll. 10. Arany Katalin-járól Föv. Lapok. (Egybehas. Majláth Magyar regéiben található forrás.) 11. Egy monda vándor útja Budap. Szemle 1891. (Arany «Fülemile» pöre). 12. Bánkban jelleméről Erd. Múz. kiad. I. 90—101. 13. A tragikum lényege és a görög tragikusok. U. o. II. 157—177. 14. Polemia a tragikum kérd. felett. U. o. III. 1—28. 15. Aiskhylos «Perzsák» cz. tragoed. III. 295—313. fordításokkal. 16. Egy lap az összehasonl. irodalom. történetéből. U. o. V. 24 és kk. 17. A testvérgyűlölség tragikuma Aiskhylosnál, Euripidesnél és Schillernél. U. o. V. 315—338. és 400—425.-ig. 18. Schelley és Ackermann Prometheusza. U. o. VII. 403—440. 19. Horatius Ars Poeticája; X. 269. és 337. l. 45. l. 20. A haldokló szabadság írója Kolozsvárt 1889. 1 iv. az Ellenzék tárczáiban. 21. Egy lap a latin vígjáték történetéből. Párhuzam Plautus Trinum. és Less. Schatz-ja közt. «Hon»-ban 1874. 22. Bevezetés Aiskhylos Prestiájához Egy. Phil. Közl. 1889. XIII. évf. 4—8 füz. 75 lap. 23. Thukydes műve keletkezésének idejéről Egy. Phil. Közl. 1893. 24. Persius Egy. Phil. Közl. 1892. 40 lap. 25. Seneca. Egy Phil. Közl. 1894. 89—106. I. közl. lesz még 3 közl. 26. Csengeri Orest. fordít. bírálata Egy. Phil. Közl. 1894. 1 füzet. 27. Görög históriás énekek Mihály vajdáról (újabb görögökből) «Irodalomtörténeti Közl.» (Szilády Áron szerk.) III. évf. 1893. 37—66. l. 28. Janus Pannonius és a humanisták. Beöthy «Magyar irod. tört. 3—4 füz. 10. l. 29. Janus Pannonius. Akad. székfoglaló. műfordításokkal 2 iv sajtó alatt. 30. Lucretius Carus. Tanulmány, felolvasta a M. T. Akadémia I. oszt. 1894. február 5-iki ülésében. 31. Család-, Iskola- Folyóirat. Másfél évig szerkesztette. 32. Az Erdélyi Múzeum-Egylet bölc.- és tört. tudományi folyóirata. 5 évig szerkesztette. 33. Élet és Irodalom. Szépirodalmi heti közlöny. Korbuly Józseffel szerkesztette. 34. Aristophanesről szóló tanulmány, a kolozsvári «Kelet» című lapban. 35. Arany Aristophanes-éről a «Magyar Polgárban». 36. A görög

idealismus a művészetben, különösen a tragédiában (magántanári habilitatio). Megjelent a «Hon»-ban. 37. Quinet «Prometheusa». Megjelent a «Keleti virágok»-ban, az Erdélyi Irodalmi Társaság kiadványában. 1890. 292—316. l. 38. Byron és Goethe «Prometheus»-a. Nemzet. 1889. Karácsonyi szám. 39. Utolsó előadói jelenet. Kiadta a kolozsvári színház. 40. A halhatatlanság kérdése a classicus irodalomban. Prot. Közlöny. 1887. Karácsonyi melléklet. 41. A görög hazaszeretet. Erdélyi Hiradó. 68., 69., 70. sz. 42. Ábel Jenőről megemlékezés. Föv. Lapok. 1891. szept. 17. 43. Bevezető előadás Janus Pannoniusról. Budapesti Hírlap. 1892. szept. 25. 44. Társadalmi, hitéleti, neveléstani cikkek, ismertetések számtalan számban, főként az Emke, Mátyás-szobor. Iparfejlesztő egyesület érdekében; Hon. Nemzet. Pesti Napló, Egyetértés, Kolozsvár, Ellenzék. Család és Iskola, Prot. egyház és Iskola, Budapesti Hírlap hasábjai. 45. Birálati cikkek az Egyetértésben és Nemzetben. 46. Wallenstein haláláról, a Keletben. 47. Egy felolvasás egy megindítandó folyóirat érdekében. Erd. Múz. Egy. 1887-iki folyamában. 48. Kérdések kérdése. Nemzet. 1892. ápril 17. 49. A classica philologia encyclopediájából «A hermeneutika és kritika elmélete» cz. fejezet. (Kéziratban). E számos dolgozatai közül ezennel különösen azok érdekelnek bennünket, melyek a classica philológiára vonatkoznak, s melyek irodalmunkat művészi fordításokkal gazdagítják. Pindarus ódáinak classicus fordítását, az eddigi mutatványok után ítélve, egyenesen Hegedűs Istvántól kell várunk. Különösen megemlíthjük még, hogy két értekezését: A görög históriás ének Mihály vajdáról címűt és Lucretiusról szóló nagyobb tanulmányát mint vendég a M. T. Akadémia I. osztályának nyilvános ülésén mutatta be s az Akadémia mind a kettőt helyesléssel fogadta. Valamint a Kisfaludy-Társaság Hegedűs Istvánt mint aestheticus philologust írói érdemeinél fogva tagjának választotta: úgy a M. T. Akadémia is a maga ideális érdekét fogja előmozdítani, ha ezt a lelkes tudósunkat levelező tagjának választja s e kitéttetéssel állandó munkatársává teszi.

Dr. **POZDER KÁROLY**-t, ki a persa, latin és görög philologia, meg az összehasonlító vallástudomány terén számos éven át sikerrel működik, az I. osztály *levelező* tagjának ajánlja **Vámbéry Ármin** tiszt. tag. A keleti nyelvészet terén «Újpersa nyelvjárások» és «Idegen szók a görögben és latinban» című értekezéseit a Magyar Akadémia adta ki, más egyéb dolgozatai, ú. m.: «A cigányok a Sahnamehban», a «Sakk a Sahnamehban», «A Kyros monda», «Müller Miksa bölceleti művei» stb. tudományos folyóiratainkban láttak napvilágot. A miben pedig dr. Pozder Károly kiválóan kitűnik, ez a Sahnameh értelmezése és semmikép sem nagyítok, ha azt mondom, hogy Firduszinak nagy eposzát kevés tudós érti oly alaposan, mint ő.

Dr. **STEIN MÁRK AURÉL**-t, a lahore-i Pundjáb-University keleti osztályának igazgatóját (principal of Oriental College) *levelező*

tagul ajánlják **Vámbéry Ármin** t. t. és **Goldziher Ignác** r. t. Dr. Stein hazánkfia, ez idő szerint a szanszkrit és zend philologia, különösen az ind régiségtudomány legkitünőbb képviselői egyikéül van elismerve. A tudományos szakfolyóiratokban számos jeles, a tudomány haladásában nyomot hagyó dolgozata jelent meg, melyek közül különösen a «Zoroastrian Deities on Indo-Scythian Coins» című értekezés (Babylonian and Oriental Record 1887) és az azt kiegészítő: «The great Sampi on Indo-Scythian Coins» (Academy 1887) keltettek fel-tűnést. Szerző e munkákban az ind régiség egy homályos fejezetét új világításba helyezte. Ugyanezen körből való «Zur Geschichte der Cáhis von Kábul» cz. alatt legutóbb (a Roth Rudolf tiszteletére kiadott gyűjteményben. Stuttgart 1893) megjelent dolgozata. Stein főmunkájaként említhetjük fel a Kásmir-ba tett gyakori utazásainak irodalmi eredményét: «Kahlana pandita Rádsatarangini» című nagy történelmi munkája szanszkrit szövegének új alapokon történő kritikai kiadását és feldolgozását. E nagy munkából tavaly az első kötet megjelent; kiadója akadémiánk könyvtárának is megküldte a nagybecsű munkát, melynek folytató kötetei nem soká fognak késni. Mindezen munkák a tudományos világban ismertté tették dr. Stein Aurél hazánkfia nevét. Nem kétekedünk, hogy ajánlásunk sikerét buzdításul fogja tekinteni arra, hogy a magyar tudományos irodalomban is bővebben képviselje szaktudományát. Hogy mily eredménynyel képes a szakszerű kutatást a művelt közönség számára feldolgozni, tanúságul szolgál reá a Budapesti Szemlében (44. köt. (1885.) 365—383. ll.) megjelent dolgozata: «Az ópersa vallásos irodalomról». Annál is inkább ajánljuk tagtársainknak dr. Stein Aurél megválasztását, minthogy nyelvtudományi osztályunkban a szanszkrit és zend philologia eddig egyáltalán nincsen képviselve.

ZOLNAI GYULA budapesti gymnasiumi professort, a Nyelvtudományi Bizottság segédtagját, *levelező* tagul ajánlja **Simonyi Zsigmond** r. t. Zolnai Gyula a fiatalabb nyelvész-gárdának egyik legtehetségesebb s legképzettebb tagja. Nemcsak a közzétett nyelvmlékek s népnyelvi gyűjtések földolgozásában jeleskedik, hanem maga is serényen gyűjti a népnyelv s az élőbeszéd kincseit, s a mi különösen kiemelendő, megfigyelései mindig czéltudatosak, az eredmények előadása pedig világos logikával gondolkodó főre vall. Működésével már 1884-ben fölkellette az Akadémia figyelmét s a Bennünket, benneteket cz. cikkéért Sámuel-díjban részesült. 1891-ben a mátyusföldi nyelvjárásról közzétett nagy tanulmányával nyert akadémiai dicséretet. Most az akadémiai főtítkár megbízásából ő szerkeszti a m. nyelvmlékeket népszerűsítő s már sajtó alatt levő gyűjteményt. — Legszebb s legtanulságosabb munkája a Mondattani bűvárlatok című, mely 1893-ban az Akadémiában is be volt mutatva (l. az Értesítőt), s mely a mondattani elvnek fontosságát fejtegeti a nyelvi jelenségek magyarázatában. Egyéb

értekezései a következők: Tisza-Eszlár és vidéke nyelvéről M. Nyelvőr 1883. A Németujvári Glosszák U. o. 1885. Előte, előke U. o. 1886. Léságos. U. o. 1887. Egri nyelvsajátságok. U. o. 1889. — Intén U. o. 1890. A székelyek nyelve s a nyugati nyelvjárások. U. o. 1891. A népnyelv és nyelvtörténet. — Szómagyarázatok. — Az egri nyelvsajátságokhoz. — Sándor István új szavai. U. o. 1892. Defectivumok a magyar nyelvben. Philologiai Közlöny 1891. Elemismétlődés a szóalakulásban. Hunfalvy-Album 1891. Tájszótarlózat. Nyelvőr 1893. **UGYANÓT** ajánlja **Szarvas Gábor** r. t. mint olyat, a ki nyelvtudományi irodalmunkat sok becses és éles megfigyelésre valló értekezéseivel gyarapította, a melyeknek egyike akadémiai jutalmat is nyert. **UGYANÓT** ajánlja **Szinnyei József** l. t. Zolnai Gyula igen tehetséges, alapos tanultságú és nagy szorgalommal munkálkodó fiatal tagja az újabb nyelvész-nemzedéknek. Kisebb értekezésein kívül, a melyek közül több akadémiai dicséretet és egy jutalmat is nyert, a következő nagyobb dolgozatokat tette közzé: 1. Szómagyarázatok (1890), a melyek szerencsés kombináló tehetségre vallanak; 2. Mátyusföld nyelvjárása (1891), pontos megfigyelésen alapuló s a legaprólékosabb gondnal készült nyelvjárás-tanulmány, a mely két ízben részesült az Akadémia dicséretében; 3. Mondattani búvárlatok (1893), a melyben igen talpraesetten fejtegeti egész sorát a mondattani kapcsolatok elhomályosodásából eredt változásoknak; kimutatja, hogy a szó fejlődése a mondatból indul ki, s a mondattani elv mily fontos a nyelvi tünemények magyarázásában. Jelenleg a nyelvtudományi bizottság megbízásából A régi magyar nyelv emlékeinek magyarázatos kiadásán dolgozik, a mely legközelebb meg fog jelenni. — Zolnai Gyulát említett értékes dolgozatai alapján melegen ajánlom az üresedésben levő levelező tagsági helyek egyikére. **UGYANÓT** ajánlja **Volf György** l. t. Az ajánlott tíz év óta kiváló szorgalommal és oly sikerrel munkálkodik a magyar nyelvtudomány terén, hogy a M. T. Akadémia 1884-ben «Bennünket, benneteket» (Budenz-Album. 1884.) dolgozatáért a Sámuel-díjjal jutalmazta, 1892-ben pedig három értekezéséért: «Mátyusföld nyelvjárása» (Magy. Nyelvőr 1891.), «Elemismétlődés a szóalakulásban» (Hunfalvy-Alb. 1891.) és «Defectivumok a magyar nyelvben» (Egyet. Philol. Közlöny 1891.) dicsérettel tüntette ki. A «Mátyusföld nyelvjárása» külön is megjelent és ezen kívül még két füzet: «Szómagyarázatok» (1890.) és «Mondattani búvárlatok» (1893). Most készíti sajtó alá a Magy. Tud. Akadémia megbízásából a «Régi Magyar Nyelvemlékek» gyűjteményét. Még számos értékes dolgozata jelent meg a Magy. Nyelvőrben 1883-tól kezdve. Dr. Zolnai Gyula új megválasztásával a Magy. Tud. Akadémia érdemes és munkás levelező tagot nyerne, a ki a magyar nyelvtudományt még sok becses dolgozattal van hivatva gyarapítani.

AZ I. B) ALOSZTÁLYBA.

Dr. **BADICS FERENCZ** tanárt, a Fáy András életéről és működéséről irt s akadémiai jutalmazásban részesült jeles munka szerzőjét ajánlja **Vadnai Károly** l. t. Sok évi sikeres működéséről — okot adásul — részletező jegyzéket küldtem be a Tud. Akadémia főtitkári hivatalába pár évvel ezelőtt; de akkor nem lévén üres hely, válaszul azt a biztosítást kaptam, hogy e motivalást akkor terjesztik elő, ha üresedés beálltakor ajánlatomat megújítom (l. 1892. Tagajánlás 9. l.) Ez eset előállván, kérem az előterjesztés fogatosítását. Még azt teszem hozzá, hogy dr. Badics Ferencz azóta is szorgalommal és sikerrel szaporítá érdemeit a széptudomány terén. Többi közt a Beöthy Zsolttól szerkesztett és az Athenaeum-tól kiadott «Magyar irodalom története» című füzetes vállalat előállításában a szerkesztő mellett oroszánrésze van.

AZ I. OSZTÁLYBA.

Dr. **KARABAČEK JÓZSEF**-et, a bécsi egyetem ny. r. tanárát, a cs. akadémia rendes tagját, a keleti palaeographia és numismatika nagyhirű mesterét, a Rainer főherczeg papyrusainak megfejtőjét és földolgozóját *külső* tagul ajánlja **Goldziher Ignác** rendes tag.

Dr. **BLAYDES FRIDRIK** angol tudóst *külső* tagul ajánlja **P. Thewrewk Emil** r. t. Az első osztály kültagjaul van szerencsém ajánlani dr. Blaydes Fridrik angol tudóst Brightonban, a görög philologia kitünő mivelőjét s nemzetünk lelkes barátját. Blaydes 1818-ban született Hamptoncourtnban, London mellett. Iskoláit a yorki grammar-schoolban, majd az oxfordi egyetem Christ-Collegeában végezte s az egyetemi fokozatokat a legnagyobb kitüntetéssel nyerte el. Hosszú időn át Northamptonshireban papi hivatalt viselt s jelenleg Brightonban tisztán a tudománynak él. Az ő kezéből kerültek a legkitünőbb, jegyzetes Aristophanes (12 kötet) és Sophocles-kiadások. Kiváló szolgálatot tettek a tudománynak legújabbban megjelent következő munkái: Adversaria in Comiorum Graecorum fragmenta (1892) és Adversaria in Tragicorum Graecorum fragmenta (1894.) Nagy tudományos érdemein kívül ajánlom kivált azért is, mert dr. Blaydes egyike azoknak az angol tudósoknak, kik hazánk és tudományos törekvéseink iránt a legmelegebb rokonszenvvel viseltetnek.

A II. A) ALOSZTÁLYBA:

PLÓSZ SÁNDOR levelező tagot *rendes* tagul ajánlja **Vécsey Tamás** rendes tag. Plósz Sándor a budapesti egyetemen a váltó-, a kereskedelmi- és a per-jognak rendes tanára s az Akadémiának már tíz év óta levelező tagja. Tantárgyainak irodalmát tudományos rend-

szert s tudományos módszerű dolgozataival nemcsak gazdagította, hanem előbbre is vitte. Elméletei az actióról, a bizonyításról, és egyéb vitás jogi problémáról nemcsak a hazai, hanem a külföldi szaktudósok körében is nagy figyelmet ébresztettek s szaktekintély erejére emelkedtek, melyekre a tudományos írók széltében hivatkoznak. Rendszeres műveiben s szakfolyóirati értekezéseiben a speciál-jogoknak elvont kérdéseit beható történet-kritikai módszerrel tárgyalja s tisztázza. Váltójogi kézikönyve (III. kiadás. 1894.) nagyszabású munka, melyben az intézménynek európai fejlődését tárgyalja éles bírálattal és kiváló önállósággal. Plósz, a jeles munkálkodása által kitűnő jogtudóst, rendes tagul melegen ajánlom.

Dr. **BAUMGARTEN IZIDOR** egyetemi magántanárt, kir. törvényszéki bírót, a kit a «Kísérlet és részesség» akadémiai pályakérdés alkalmából az Akadémia a legnagyobb dicsérettel tüntetett ki. *levelező* tagul ajánlja **Wlassics Gyula** r. t. E munkája (A kísérlet tana) úgy magyar mint német nyelven megjelenvén, a külföldi szak-sajtó is a legnagyobb elismeréssel szólt erről. Kiemelte ennek úgy történeti, mint jogdogmatikai becsét. Ez idő óta a büntetőjogi irodalom hangyaszorgalmú munkása és számos nagybecsű értekezéssel tisztázta a legnehezebb kérdéseket. Igen becses monographiát irt az «egység és többség» kérdéséről, a kettős házasság elvüléséről, a sajtójogi felelősségről, a bűnvádi per előkészítéséről stb. stb. Rendkívül finom elemző tehetség. A jogdogmatikai módszer első rendű képviselője. Nyelve választékos és minden munkáját a legnagyobb alaposság jellemzi. Indokolnom kell a t. Akadémia előtt, hogy egyszerre két kitűnő büntetőjogászt vagyok bátor ajánlani. De mivel ennek a szaknak az Akadémiában nagyérdemű és folyton tevékeny veteránunkon, Tóth Lőrincz r. tagon és igénytelenségemen kívül más képviselője nincs: igen szükségesnek találok a hézag kiegészítését. Erre a legalkalmasabbnak épen ajánlott-jaimat tartva, melegen kérem a t. Akadémiát, hogy a büntetőjognak ezt a két kiváló, önálló felfogású művelőjét részesítse a megválasztás kitüntetésében.

BÖHM KÁROLY főgymnasiunai igazgató *levelező* tagul ajánlja **Domanovszki Endre** l. t. Véleményem szerint a Magyar Tudományos Akadémiának egy alosztályában sincs oly kevés ember, mint a philosophiaiban. Már ezen oknál fogva bátor vagyok Böhm Károly urat, a budapesti ág. hitv. ev. gymnasium igazgatóját a philosophiai alosztályba lev. tagul tisztelettel ajánlani. Fő munkájában ezt mondja: «Nekem a philosophia élet, egész lelkemet átható enthusiasmus, olyan elem, mely nélkül élni nem tudnék. Hitem az, hogy Kant és Comte tanai egymást kiegészítik. Kant adja az álláspontot és a formát, Comte és a positiv tudományok a gazdag tartalmat. Azon álláspontot, melyet a műben határozottan vallok, saját fáradhatatlan munkám által viv-

tam ki magamnak». Ki így ír, annál az önálló kutatás bizonyosan megvan. Ez a fő ok, hogy Böhm Károly úr az Akadémia figyelmére érdemes. Már a múlt évben ajánlottam őt s részletesen elősoroltam munkáit. Most csak a főbbeket említem meg. 1. Az ember és világa. Philosophiai kutatások. Az első kötet: Dialektika vagy Alaphilosophia. 1883. 282. l. A második kötet: a szellem élete. 1892. 362. l. A szellemi élet fejleményeit az associációban találja. A harmadik kötet, mely még nem jelent meg, az erkölcstani kérdéseket fogja fejtegetni. 2. Lélektan. Középiszkolák használatára 1888. A közoktatásügyi tanács által helyben hagyva. Physiologiai lélektan álláspontjáról van írva. 3. Logika 1889. Szintén középiszkolák számára van engedélyezve. Főérdeme a syllogistika fejtegetése, mely a formai logikától eltérőleg nem a fogalmak közviszonyaiból, hanem a fogalmak tartalmából vezet le a következtetési formákat. Ezután jönnek a cikkek, melyek leginkább a folyóiratokban jelentek meg. A lélektani cikkek között a legnevezetesebb: a lélektan ismeretelméleti alapjai. Ez két kérdést fejteget: a test és a lélek viszonyát (1889.) és az öntudatot. A lélektani cikkek a physiologiai lélektan álláspontjáról készültek, még pedig oly időben, mikor ez irány — a szerző szerint — alig bírt még művelőkkel. Philosophiai történelmi cikksjei közül felhozom: a positiv philosophia rendszerének három közleményét a Magyar Philosophiai Szemlében 1883—4. Ezen közlemények Comte Ágoston életének első magyar nyelvű leírása s a positiv philosophia rendszerének viszonya a többi rendszerekhez. Azután a positivismust és criticismust. 1882. Itt Kant és Comte viszonyát fejtegeti. Elágazók ugyan Comteról a vélemények, de azért e rendszerrel is meg kell ismerkednünk. A logikai és metaphysikai cikkek közül megemlítem: a formai logika reformjáról írottat és a lényeg formaiságáról 1881. Előadva a Magy. Tudományos Akadémiában s általa kiadva. Végül nem hallgathatom el Böhm Károly urnak egy nagy érdemét. Ő nálunk, hol a philosophia olvasóinak és művelőinek köre nagyon kicsiny, s hol a philosophiát sokan fölöslegesnek tekintik, merte a Magyar Philosophiai Szemlé megindítani (1882.) s azt három éven át szerkesztette. Mindezeknél fogva Böhm urat a Magy. Tud. Akadémiának szíves figyelmébe ajánlom.

Dr. FAYER LÁSZLÓ-t a budapesti egyetem rk. tanárát, a Jogtudományi Közlöny szerkesztőjét, ki évek hosszú során át a büntetőjogi irodalom művelője, *levelező* tagul ajánlja **Wlassics Gyula** r. t. Ugy is mint író, mint szerkesztő, mint tanár feladatának magaslatán áll. Méltó, hogy a M. Tud. Akadémia kitüntesse azzal, hogy tagjainak sorába emelje. Sokoldalú irodalmi munkásságából legyen szabad a következőkre utalnom: 1. A magyar bűnvádi eljárás mai érvényében. (Már két kiadást ért.) 2. «Büntetési rendszerünk reformja» címmel III. füzethen foglalkozik a legéletbevágóbb reform-

kérdésekkel és bízvást elmondhatjuk, hogy a büntetőjogi reform leg-alaposabb előkészítése az, a mit e művek tartalmaznak. 3. «Bűnvádi eljárásunk reformjához» című munkája szintén olyan mű, mely a tudomány magaslatáról tárgyalja a bűnvádi perjog alapvető kérdéseit. 4. Nagy feltűnést keltett annak idejében a «Pribil esethez» című monographia is. 5. Legközelebb figyelemreméltó tanulmányt tett közzé a büntetőjogi determinismusról is.

Dr. **PÓLYA JAKAB** egyetemi magántanárt *levelező* tagul ajánlja **Kautz Gyula** r. t. — Tekintettel a folyó évi nagygyűlés alkalmából megejtendő új tagválasztásokra, s meleg érdeklődéssel az iránt, hogy e választások úgy mint eddig, most is hivatott és jeles egyénekre irányíttassanak, élve tagajánlási jogával, az idén megválasztandó levelező tagok sorába való fölvételre a tekintetes Osztálynak hátkodik ajánlani dr. Pólya Jakab urat, egyetemi magántanárt s egy évtizednél hosszabb idő óta a «Nemzetgazdaságtan» terén előnyösen ismert, jeles és munkás író. Dr. Pólya 1882 óta a nevezett tudományok körébe vágó, részint nagyobb szakművek, részint terjedelmes értekezések és tanulmányok közzétételével működött közre a hazai szakirodalom, ismeretterjesztés és tudományos haladás előbbrevitelénél. — Munkáinak súlypontja ugyan főleg az ép hazánkra nézve kiváló jelentőséggel bíró «Mezőgazdasági és Agrarpolitikai» eszme-körbe vágó problémákon és fejtegetéseken nyugszik; de ezen kívül vonatkoznak azok még: vám- és adószervezeti, pénzügyi, valuta- és hitelügyi, biztosítási stb. kérdésekre is. Mindannyi dolgozata pedig alapos tanulmányt, beható szakbeli ismeretet, szorgalmas adatgyűjtést, formailag megfelelő compositiót és helyes előadást tanúsít; úgy hogy a tisztelettel alulírott azon meggyőződésének adhat kifejezést, hogy Akadémiánk II. osztálya Pólya Jakabban egy a tudományos irodalom körül jól érdemesült, jeles és díszére való szakembert nyerne. Mikhez még csak azt csatolom, hogy Pólya úr «A Gazdasági Válság» című munkájával 1890-ben egy nagy akadémiai pályadíjat nyert; 1892-ben hasonlóképp a Dóra-díjjal jutalmaztatott; «Agrarpolitikai Tanulmányok» című (1886-ban megjelent) dolgozatában a korunkat mozgó nagy köz- és mezőgazdaságtani feladványokat és eszméket helyes és alapos módon fejtegette; a «Pesti Kereskedelmi Bank Története» című (s megbízatás következtében írott) művében hazai közgazdaságtörténetünk egy igen érdekes részét ismertette meg s végül Ad. Smith: «Wealth of Nations» cz. munkájának két kötetét jó magyar fordításban tette közzé. **UGYANÓT** ajánlja **Vargha Gyula** l. t. Bátor vagyok Pólya Jakab urat, közgazdasági író s a Trieszti ált. biztosító társaság ügyészét levelező tagnak ajánlani. Ha tehetség, kitartó szorgalom s alapos készség megérdemlik a méltánylást, úgy Pólya Jakab teljesen érde-mes rá, hogy őt a magyar tudományos Akadémia tagjai sorába emelje. Pólyát különben is sokszoros kapocs fűzi az Akadémiához, nemcsak

egyik legbuzgóbb tagja Akadémiánk nemzetgazdasági és statisztikai bizottságának, hanem számos akadémiai jutalomnak is kitüntetett nyertese. Széleskörű munkásságáról az alábbi összeállítás nyújt vázlatos áttekintést, bár Pólya irodalmi munkásságának teljes bibliographiáját távoiról sem képezi; a folyóiratokban, s szaklapokban megjelent apróbb értekezéseit teljesen mellőztük, s mellőztük a biztosításügyről Békes András és Szepesi Béla név alatt a Budapesti és a Közgazdasági Szemlében megjelent alapos tanulmányait is. Pólya Jakab a közgazdasági szakirodalom minden ágában működött, legnagyobb szeretettel azonban agrár kérdésekkel foglalkozott, melyeket ép annyi tudással, mint tapintattal és mérséklettel tárgyalt. A szövetkezeti ügynek is egyik jeles és bátor előharczosa hazánkban s itt nemcsak tudományos működését méltányolhatjuk, hanem az eszme népszerűsítése körül kifejtett fáradozását is. Egy a nép számára irt kis füzetkéje, melyben a magyar népet a szövetkezetek előnyeivel ismerteti meg, a Szent-István-Társulat kiadásában több mint 30 000 példányban terjedt el. Pólya Jakab irodalmi munkásságának rövid átnézetét a következőkben mellékelem:

1. Értekezések, a) *Nemzetgazdasági (Közgazdasági és Közigazgatási) Szemlében.* 1882. Magyarország államadósságai. — Közszükségleti pénztár. 1883. Gróf Széchenyi István minimum javaslata és irodalma. — Raiffeisen-féle kölcsönpénztárak. 1884. Az újabb agrár mozgalom és irodalom. 1885. A mezőgazdasági válság. — Haladás és inség. Társadalmi kérdések. — A nemzetközi gazda-congressus. 1886. Talajjavítási bank. — Valuta és gazdasági válság. 1887. A földbirtok tulajdona. — A deficit. 1888. A kis és nagy birtok. — A londoni nemzetközi czukoradó-értekezlet. 1889. Az öröklési jog társadalmi és gazdasági szempontból. — A valuta kérdés fejlődése a jelen században. 1890. Egyenes adóink fejlődése. 1892. A mezőgazdasági hitelszövetkezetek. 1893. Egyenes adóink reformja. 1894. Az egyenes adók reformja.

b) *Budapesti Szemlében.* 1883. A parasztbirtok és az újabb német törvényhozás. 1888. A védvámok. 1889. A mezőgazdaság szabályozása.

c) *Köztelekben.* 1891. és 1892. Valutaügyről cikksorozat. 1892. Hazánk mezőgazdaságának fejlődése századunk második felében. 1893. Hazánk birtokstatisztikája. Párhuzam az 1867. és 1885. évi adatok közt.

d) *Szövetkezésben.* 1894. jan. füzet: Az angol szövetkezetek. — Febr. füzet: A francia szövetkezetek. 2. Fordított munkák. 1885. Raiffeisen F. W.: A hitelszövetkezetek mint eszközök a falusi népesség bajainak elhárítására. 1892. és 1894. Smith Ádám: Vizsgálódás a nemzeti vagyonság természetéről és okairól I. és II. kötet. 3. Önálló munkák. 1886. Agrár politikai tanulmányok. (A magy. tud. Akadémia segélyével.) 1890. A gazdasági válság. (2000 frtos Fáy-díjjal jutalmazott munka.) 1890. Az Egyesült-Államok valutája. (Első magyar általános bizt. társaság díja.) 1892. A pesti magyar kereskedelmi bank története. 1892. A biztosítási vállalatok. (Dóra-díjjal jutalmazott munka.) 1893. Köz-

ségi hitelszövetkezetek feladata, vezetése és működése. 1888. A szövetkezetek előnyei. 3. kiad. 1892. Népiratka. Kiadja a Szent-István-társulat.

Dr. **RÁTH ZOLTÁN** urat, a közgazdasági és statisztikai író s a budapesti tudomány-egyetemen a nemzetgazdaságtan és statisztika rendkívüli tanárát, *levelező* tagul ajánlja **Jekelfalussy József** r. t. Kevés fiatal tudós lép oly alapos tudással s oly világos, tiszta felfogással a szakirodalom munkásainak sorába, mint dr. Ráth Zoltán már pályájának kezdetén, s kevés író gazdagítja folytonos, kitartó önműveléssel ismereteit oly mértékben, mint azóta dr. Ráth Zoltán. Minden munkája az alaposság, a bevégzettség jellegét viseli magán. Éles elemző és bonczoló eszével eligazodik az okoknak legkúszáltabb szövedékei közt is s behat a legrejtettebb rugókig. Mint közgazdasági író is jeles, mint statisztikus pedig egyenesen a legkiválóbbak közé tartozik s a modern tudományos iránynak hazánkban már is egy oly képviselője, ki a magyar névnek külföldön is becsületet szerez. S ha mindehhez hozzáveszszük fáradhatatlan munkásságát, melyről irodalmi működésének alábbi jegyzéke tanúskodik, azt hiszem teljes megnyugvással ajánlhatom őt a mélyen tisztelt Akadémia jóakarataiba. Irodalmi működését Akadémiánk már eddig is méltányolta, midőn beválasztotta nemzetgazdasági és statisztikai bizottságába, az újabb és még sokkal becsesebb elismerés, mely legelső tudományos társulatunk részéről érné őt, kétségkívül még nagyobb ösztönül szolgálna, hogy a megkezdett úton, a hazai szakirodalom jelentékeny nyereségére ernyedetlenül tovább haladjon. Műveinek jegyzéke. — mellőzve a kisebbeket — a következő: 1. Nagyobb munkák: 1. «A földjáraadék helye a nemzetgazdaságtan rendszerében» Budapest, 1887. 63. l. 2. «A földbirtokos osztály hitelszüksége s annak kielégítése.» Budapest, 1891. 144. l. 3. Népünk korviszonyai és halálozási statisztikánk.» Budapest, 1893. 162. l. 4. Általános jelentés a «Magyarország népmozgalma 1890. és 1891-ben» cím alatt az Országos m. kir. statisztikai hivatal kiadásában megjelenő, a «Statisztikai Közlemények» új folyamának V. köt. 1. füzetét képező műben. II. Értekezések. 1. «A pénz értékmelkedésének némely következményeiről.» Nemzetgazdasági Szemle XII. évf. (1888.) I—III füz. 2. «Az érték.» 3. «Bűnügyi statisztikánk s annak legújabb eredményei.» Nemzetgazd. Sz. XIII. évf. (1889.) július. 4. «Az új német törvény a szövetkezetekről.» Nemzetg. Sz. XIII. évf. (1889.) december. 5. «A közgazdaságtan elméletének és törvényeinek kérdéséhez» Nemzetg. Sz. XIV. évf. (1890.) június. 6. «A tőke közgazdasági forgalmáról.» Nemzetg. Sz. XIV. évf. (1890.) november. 7. «A munkásbiztosítás hazánkban.» Nemzetg. Sz. XV. évf. (1891.) január. 8. «Az új porosz jövedelmi adó-javaslat.» Nemzetg. Sz. XV. évf. (1891.) június. 9. «Az árstatisztika feladatai, különös tekintettel hazánkra.» Nemzetg. Sz. XVI. évf. (1892.) szeptember. 10. «A közgazdaságtan újabb feladatairól.» Nemzetg. Sz. XVI. évf. (1892.) október. Továbbá könyvismertetések, külföldi köz-

gazdasági folyóiratok szemléje, kisebb statisztikai cikkek a Nemzetgazdasági Szemle XIII—XVII. évfolyamában. Végül önállóan dolgozta ki a «Magyar korona országaiban, az 1891. év elején végrehajtott népszámlálás eredményei. I. rész, Általános népleírás» czim alatt az Országos m. kir. statisztikai hivatal kiadványában megjelent mű Általános jelentések 6—8. fejezeteit. (A jelenlevő népesség nemek szerint. A jelenlevő népesség korviszonyai. A népesség családi állapota.)

A II. B) OSZTÁLYBA.

Dr. **BÉKEFI REMIG** egyetemi magántanárt *levelező* tagul ajánlják: **Szilágyi Sándor** rendes és **Csaplár Benedek** levelező tag. Ajánlásunk megokolása végett bizvást vélünk hivatkozhatni első sorban azon illetékes elismerésekre, melyek szakavatottjaink részéről nyilvánítva, igen becses történelmi kutatás és feldolgozás eredményeiül emelték ki azon két nagy kötetben megjelent munkáját, melynek címe: «A pilisi apátság története 1184—1541. és U. a. 1541—1814.» E tartalmas két kötet 1891. és 92-ben jelent meg s azonnal élénk figyelmet keltett az illető szakkörökben, nyomós tanúságát adván a szerző kellő képesültségének és kitűnő szorgalmának, valamint alaposan egybevető kritikai ítéletének és lelkiismeretes gondosságának is. E föltetsző tulajdonai szép reményt gerjesztenek iránta s kezességet nyújtanak arra nézve is, hogy e jeles feladatának szint ily gondal való folytatása jelentősen fogja gyarapítani történelmi irodalmunkat, a mire kötelezettséget is vállal e művének fő czimében, t. i. «A zirczi, pilisi, pásztoi és szent-gothárdi cisztercei apátságok története». Ennek a nagy vállalatnak két első kötetét képezi a fönnebbi munka, mely szép bizonyosságot tesz írójának valódi hivatottságáról és széles ismeretköréről a hazai történelmi kútfők tekintetében. Jelesen tanúsította ezt újabban a «czikádori apátság történetét» alaposan tárgyaló művéből bemutatott részletével is, melyet a történelmi társulat február havi közgyűlésében olvasott fel s melylyel közfigyelmet keltett a jelen volt szakművelőkben. Reméljük, hogy szintoly méltató fogadtatást fog ez is nyerni a sajtó útján, mint a «Pilisi apátság története», melyet Pór Antal tagtársunk a «Századok»-ban, dr. Ortvy Tivadar társunk a «Kath. Szemlé»-ben emeltek ki, s melyet méltatólag említett föl a «Budapesti Szemle» is. De ezen kiválóbb munkálatain kívül, melyek huzamos előkészületeinek s jól fölszerelt előző tanulmányainak nem kevés bizonyosságait láttatják, még egyéb tanúságait is adta már mint gymnasiumi lelkes tanár azon buzgalmának, melylyel az újabb nemzedékben a honismeretet s a hazai multak iránti kegyeletet ápolni s fokozni igyekszik. Ilyenek: 1. Kethely és környékének néprajza 1884. 2. Széchenyi István gr. a magyar nemzet regeneratora 1892. 3. A sz. korona nemzetünk történetében. 1892. 4. Több nevelés- és oktatásügyi cikk a lapokban. Mindezek arra mutatnak, hogy míg

egyrészt a hazai történetírásnak alapos felfogású s kritikai becsú műveket nyújtott, s egyszersmind oklevéltárainkat is a tudományos kívánalmaknak megfelelő oklevél publicatiókkal gyarapította, másrészt a közoktatás- és nevelésügyi meg néprajzi irodalom terén is hasznos tevékenységet fejtett ki. De főleg a tanári pályán sikeresen érvényesíti lelkes buzgalmát, hogy az ifjú nemzedékkel minél hathatóssabban megszívleltesse nemzeti multunk alapos ismeretét. Azon meggyőződésben, hogy a t. Akadémiának méltató figyelme jelentősen fokozni fogja ily czélzatú munkásságának sikereit, melegen ajánljuk őt a II. osztály B) történettud. alosztálya levelező tagjával.

Dr. **KOMÁROMY ANDRÁS**, orsz. levéltári fogalmazó urat, a M. Tört., valamint a M. Heraldikai és Genealogiai Társaságok ig. vál. tagját *levelező* tagul ajánlja dr. **Fejérpataky László** r. tag. — Komáromy ur több mint egy évtized óta kiváló sikerrel műveli a magyar történelmet és segédtudományait; dolgozatait önálló levéltári kutatás, eredeti forrástanulmányok alapján írja; irodalmi működését alapos tudás, éles kritika, széles látókör és élénk előadás jellemzi. Dolgozatai részint szakfolyóiratokban, részint önállóan jelentek meg. Cikkjeinek hosszá sora helyett csak az újabb időben megjelentek felsorolására szorítkozom, melyeknek czimeit fogalmat adnak a szerző sokoldalú működéséről és azon elismerésre méltó szorgalomról, melyet kivált az újabbkori történelem és a hazai genealogia kellőképp nem tisztázott fejezeteinek felderítésében kifejt. Nevezetesebb újabb dolgozatai a következők: 1. Listi László (megjelent először a Századok 1886. évfolyamában, később átdolgozva önállóan, majd harmadszor a Gyulai Páltól szerkesztett Olcsó Könyvtárban.) 2. Thurzó Mária és Beniczky Péter, a költő (Századok 1887.) 3. Révay Kata Szidónia (Századok 1888; külön is.) 4. Thelekessy Mihály 1576—1601. (Századok 1890; külön is.) 5. A Rhédey család története (Turul 1883.) 6. A Káta nemzetség (u. o. 1887.) 7. A Hunt-Pázmán nemzetség (u. o. 1889.) 8. Dózsa nádor és a Debreczeni család (u. o. 1891.) 9. Magyar Nemzetségek (u. o. 1892.) 10. A Borsodi és Ugocsei Szirmayak (u. o. 1893.) 11. Thelekessy Imre kassai kapitány 1496—1560. (Hadtört. Közl. 1889.) 12. Thököli Imre erdélyi vállalata 1686-ban (u. o.) 13. A mezőkeresztesi csata 1596-ban, a M. T. Akadémia hadtudományi bizottsága által jutalmazott pályamű (u. o. 1892.) 14. Rhédei Ferenc váradí kapitány (u. o. 1894.) — Sajtó alatt vannak következő művei: Báthory Anna, Nyalábvár története, Rimay János élete. Az említett folyóiratokon kívül a Történelmi Tárbán, a M. Könyvszemlében, a Figyelőben számos dolgozatot, szakbírálatot stb. tett közzé. Ugocsvármegye törvényhatóságának megbízásából jelenleg a megye történetét írja. — A szorgalomnak, a kiváló tehetségnek és alapos tudásnak legméltóbb elismerését az Akadémia adhatja meg az által, hogy Komáromy urat tagjai közé igatja. **UGYANŐT** ajánlja **Pór Antal** r. tag. Komáromy András Péterfalván.

Ugocsa vármegyében, 1861-ben született. Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, ugyanott graduáltak bölcsészeti tudornak. Mint egyetemi hallgató négy éven keresztül a M. N. Múzeumban volt alkalmazva; itt szerezte meg a pályájához szükséges tanulmányokat. 1886-ban az Országos levéltárhoz nevezték ki, hol mind e napig mint rendes fogalmazó működik. A magyar történelmet és segédtudományait több, mint tíz esztendő óta önállóan, levéltári kutatások és eredeti forrástanulmányok alapján szorgalmasan és kiváló eredménnyel műveli. Dolgozatai, melyek alaposság, pártatlanság, realistikus helyes felfogás dolgában mintaszerűek, azonképen gondos szerkezetök, kerekded előadásuk és tiszta nyelvezetök által kitűnnek, nagyobb részint megjelentek a Századokban, Turulban, Történelmi Tárbán, Könyvszemlében. Figyelőben és Hadtörténeti Közleményekben. — A mit dr. Komáromy irt, az hatalmas alakító tehetségénél fogva kerek egész; tárgyát minden oldalról megvilágítja, és teljes, vonzó képet nyújt az olvasónak; főszemélyei vér és hús. A magyar történelmi tudománynak már nagy hasznot hajtott: sok újat hozott napvilágra, sok tévedést javított; ernyedetlen munkásságától még sokat várhatunk. Ő az újabb, nagy készületségű lelkes, történetbúvárló nemzedék egyik leghivatottabb tagja. Mint ilyent a Történelmi, Heraldikai és Genealogiai társulatok meg is választották már igazgató választmányaik tagjának; valóban méltó, hogy a tekintetes M. T. Akadémia is fölvegye tagjai sorába. Nem szándékozom összes értekezéseit felsorolni, jóllehet ezek egyikét se kell szegyenlenie. Nem tehetem mégis, hogy némelyeket meg ne említsék. Ilyenek: Listi László Élete. Thurzó Mária és Beniczky Péter a költő. Révay Kata Szidónia. Thelekessy Mihály. A Rákóczyak kincse Munkács várában. (Megjelentek a Századokban; az első az Olcsó könyvtárban is.) Rhédey család története. Kata nemzetség. Hunt Pázmán nemzetség. Dózsa nádor és a Debreczeni család. A borsodi és ugocsa Szirmayak. (Megjelentek a Turulban.) Thelekessy Imre kassai kapitány. Thököly Imre erdélyi vállalata. Rhédey Ferencz kapitány. A mező-keresztési csata. (Ez utóbbi a M. T. Akadémia hadtudományi bizottsága által jutalmazott pályamű. Megjelentek a Hadtört. Közleményekben.) Sajtó alatt vannak: Báthory Anna. Nyalábvár története. Rimay János. Készülő félben Ugocsa vármegye törvényhatóságának megbízása folytán a megye története. Kiváló figyelmet érdemelnek még dr. Komáromy könyvismeretesei és bírálatai, melyek ha néha napján élesek is, alaposak mindig és tanulságosak.

Dr. **LÁZÁR GYULA** kolozsvári áll. tanítónőképezdei tanárt, a ki a történelmi ismeretek terjesztésén már több mint két évtized óta szép sikerrel működik, s kinek alapos tudásától és nagy munkarejéjétől e téren még sokat remélhetünk, *levelező* tagul ajánlja **Kozma Ferencz** l. t. Főbb művei: 1. «Az oszman uralom története Európában». Két kötet. 2. «Az orosz birodalom történelme». Négy kötet. 3.

«Angolország történelme.» Négy kötet. Ezeken kívül a «Történelmi Könyvtár» czímű gyűjteménybe 24 kisebb kötetet, a Révay-testvérek «Ifjúsági iratok» vállalatába 6 kötetet irt. Különböző lapokban mintegy pár száz történelmi tárgyú tárczacikk jelent meg tőle. Irt politikai röpiratokat is — álnév alatt — magyar és német nyelven, melyek Budapesten, Münchenben és Berlinben jelentek meg s annak idején feltűnést keltett k. E nagy munkásságú író teljes mértékben rászolgált azon erkölcsi jutalomra, mit a l. tagságban nyújthatnánk neki.

Dr. **SZENDREI JÁNOST** *levelező* tagul ajánlja **Báró Nyáry Jenő** t. tag. A jeles régészt és történetbúvárt, dr. Szendrei Jánost, ki már öt ízben volt ajánlva, van szerencsém most hatodszor a gyűjtemény Akadémia nagybecsű figyelmébe ajánlani. Terjedelmesebb művei és számos kisebb-nagyobb dolgozatai az előbbi tagajánlások alkalmával fel lévén sorolva, azokat most nem említem fel, de el nem hallgathatom, hogy ő azóta is folyvást irt és munkálkodik. Tolla szerzett érdemei elismeréseül a régészeti és ember-tani társulat ez előtt már tíz évvel titkárjának választotta meg, a M. Tud. Akadémia archaeologiai és hadtudományi bizottságának évek óta tagja, és az ezredéves országos kiállítás hadtörténelmi csoportja munkálatainak előkészítését mint előadó — ő vezeti. Ezek felsorolása után legyen szabad őt ismételten tisztelt akadémiai tagtársaim hathatós pártfogásába és kegyeibe ajánlanom **UGYANŐT** ajánlja **Myskovszki Viktor** l. t. Van szerencsém dr. Szendrei Jánost, az országos régészeti és ember-tani társulat buzgó titkárát, a hadtörténelmi, műtörténelmi és archaeologiai szakma szorgalmas művelőjét — ez évben ismételten megújítva ajánlásomat — a II. osztály *levelező* tagjául ajánlani. — Tavalyi ajánlata óta a M. Tud. Akadémia Hadtörténelmi bizottságának kültagjául, a néprajzi társaság választmányi, s a néprajzi múzeumot szervező bizottság tagjául választott. Nagyobb önálló művei: «Catalogue descriptif et illustré de la Collection de Bagues de Madame Gustave de Tarnóczy». Avec 300 gravures. Paris, A. Levy. «A gyűrű történelmi és műtörténelmi szemponthól». Bpest 1890. Az orsz. régészeti és ember-tani társulat Évkönyve 1886—89. Azonfelül megjelent számos értekezése az Archaeologiai Értesítőben, a Turul-ban és a Vasárnapi Újságban. Szerkesztette: A képzőművészet remekei című művet Eperjesen Divald Károlynál, mely hézagot pótló mű II-dik kiadásban jelent meg. Egyéb irodalmi és tudományos munkásságának eredménye és kisebb művei a tavalyi ajánlásomban elősorolva. Dr. Szendrei János azonkívül az ezredéves országos kiállítás hadtörténelmi részének rendezésével van megbízva s ezen anyag egybegyűjtése érdekében egy év óta szakadatlanul utazva a bel- és külföldön, nagy és elismerésre méltó tevékenységet fejt ki e téren. A millenniumi kiállítás alkalmával tartandó régészeti congressus és az ásatások rendezője; a «műbarátok körének» titkárja, s a «magyar műkincsek» nagyszabású mű munkatársa. — Dr. Szendrei János sok-

oldalú és sikeres irodalmi munkássága érdekes adalékol szolgál archaeologiánknak; műveinek némelyike feltűnést keltett, s a külföldi szak-tudósok figyelmét is magára vonta. — Mindezen okok alapján van szerencsém dr. Szendrei Jánost Akadémiánk tagjául tisztelettel ajánlani, meg lévén győződve, hogy megválasztása által Akadémiánk egy buzgó, szorgalmas, szakmájában képzett s kitartó munkásságú tagot nyerne

A III. OSZTÁLYBA.

TELEKI SAMU grófot *tiszteleti* tagúl ajánlja **Krenner József Sándor** r. t. A nevezett híres afrikai utazása által, a melyet minden művelt nemzet a legnagyobb érdeklődéssel és figyelemmel kísért, a tudománynak igen nagy szogálatot tett. Utazása az aequatoriális Afrikának keleti részében, a Victoria-Njansa és az Indiai-Oceán között 10 szélességi fokra terjedt ki, mely földünknek legnagyobb dislocatiói vonalába esik, és a két jégborított vulkánóriást — a Kili-mandscharot és a Keniát — az afrikai continensnek legmagasabb hegyeit, magában foglalja. A Victoria-tótól északkeletre eső — eddig még teljesen ismeretlen — vidéken, két tavat fedezett fel, a nagy Rudolf-tavat felette érdekes vulkánjaival és a Stefánia-tavat. Teleki gróf nagy bátorsággal és ép oly nagy kitartással vezetett expeditióját kitűnő siker koronázta, a melynek rendkívül fontos tudományos eredményei a geologia és geographiai tudományban meg vannak örökítve, gazdag gyűjteményei pedig a nemzeti múzeum tárait gyarapították. Teleki Samu grófot, a ki utazása által nagy mértékben előmozdította a tudományt, tiszteleti tagul ajánlom a t. Akadémiának. **UGYANÓT** ajánlja **Inkey Béla** l. t. Az Afrika-utazók hősie csapatjában állandó és dicsőséges nevet vívott ki magának gróf Teleki Samu azon expeditióval, melyet 1887—88-ban Kelet-Afrika ismeretlen részeibe saját költségén és személyesen vezetett, és melynek legismertebb eredménye a Rudolf- és Stefánia-tavak fölfedezése. Az 1887. év elején Zanzibarból kiindulva, a gazdagon felszerelt úti karaván Panganiból Tavetaig a már ismert nyomokon ment. Tavetából a gróf először is Afrika hegyóriását, a 6013 m. magas Kilimandscharót látogatta meg és rajta az örök hó határáig nyomult fel. Ezen hatalmas Vulkán méltó vetélytársa, az 5600 m. magas Kenia, továbbá a Baringo-tó képezik az északra haladó útvonal jelesebb állomásait. Innen mindig északra tartva, az expeditió most már egész ismeretlen régióba lépett és nagy nehézségekkel és veszélyekkel küzdve, 1888. február havában egy nagy tóhoz ért, melynek partjait a legérdekesebb vulkáni képződmények környezik, és köztük egy még most is működő kis vulkánt fedeztek fel. Észak-felé a $2\frac{1}{3}$ szélességi fokon át terjedő tónak keleti partján végig haladva, gróf Teleki még a tavat tápláló Nianamm folyóig jutott, de azután, minthogy az esős évszak beköszönése miatt az elárasztott völgyön tovább nem mehetett, keletre

fordult és itt még egy jelentékeny, bár kisebb tavat fedezett fel. Magas pártfogóinak, felejtethetlen trónörökösünk és fenséges nejének tiszteletére Rudolf- és Stefánia-tavaknak nevezte el gróf Teleki ezen fölfedezéseit. Az expedíció innen ismét délre fordulva, más utakon mint jövetben, de Tavetát ismét érintve, a tengerparti Mombas városában érte végét. Mily nagy jelentőséggel bírnak gróf Teleki Samu földrajzi felfedezései Afrika ismeretére nézve, azt csak most ismerjük fel teljesen, miután az utazásoknak tudományos eredményei Höhnel lovag, a gróf utitársa és az expedíció geographusa, valamint más szakemberek feldolgozásában megjelentek. Földrajzi és földtani tekintetben egyaránt érdekes azon eddig ismeretlen vidékek szerkezete, melyben a közép-afrikai nagy szakadások és árokszerű süllyedések nagy szerepet játszanak és a fiatalokú vulkáni működésnek nevezetes terményei — köztük ritkaságképen egy tevékeny vulkán a continens belsejében — feltűnnek. Nem kevésbé becses zsákmányt juttatott gróf Teleki a kőzet-, növény- és állattannak, valamint a néprajzi és embertani tudományoknak. A hős felfedező utazásai biztos szövetségesei a leíró természettudományoknak és azon nagy érdemeket, melyeket gróf Teleki ezen a téren szerzett, elismeri az egész művelt világ; a dicsőség pedig, mely ebből reá háramlik, büszkesége lehet annak a nemzetnek, mely őt szülte. A ki, úgy mint ő, magyar főúr létére, nemcsak vagyonát, hanem saját személyét, összes tehetségét, bátorságát és munkabíró erejét a tudomány szolgálatába ajánlotta, az bizonyára megérdemli, hogy saját nemzete elismeréssel viseltessék iránta, és e tekintetben bátorodom ajánlani, hogy a Magyar Tudományos Akadémia gróf Teleki Samut, a Rudolf-tó felfedezőjét, harmadik osztályának tiszteleti tagjai sorába válaszsza.

A III. A) ALOSZTÁLYBA.

KLUG NÁNDOR levelező tagot *rendes* tagul ajánlja **Than Károly** r. t. A mult évben történt ajánlatom indokolása szerint az ott felsorolt értekezések és újonnan második kiadásban megjelent tankönyvből kiderül, hogy szerzőjük búvárkodásának céljaira a physika és chemia módszereit nemcsak fel tudja használni, hanem a physiologiának épen ide vágó kérdéseiben ezen módszerek alkalmazásával fontos új igazságokat képes megállapítani. A mult évi ajánlatom óta megjelent dolgozatai: Az izommunka befolyása a phosphorsav kiválasztására. Math.-termtt. értesítő XI. k. A fehérje mennyiségi meghatározásának egy új módja. Orv. Hetilap 1893. 28. sz. Az igen gyors és pontos módszer, a fehérjék színes homlasi terményeinek colorimetrikus mérésére van alapítva. Az élettan hajdan és most. Termtt. Közöny 1893. novemb. A vezetése alatt készült dolgozatokból azóta három jelent meg, ú. m. «Elektromos áram-kezelő». Orv. Archivum 1893. Az izommunka befolyása a kén kiválasztására. Math.-termtt.

ért. XI. k. Adatok a haemoglobin és haemochromogén kristályok tanához. Ugyanott. A mondottak tanúsítják, hogy az ajánlott folytonosan önálló tudományos búvárkodással foglalkozik és kiválóan méltó arra, hogy rendes taggá választassék meg, annyival inkább, mert a szoros értelemben vett physiologia ez idő szerint a III. osztály A) alosztályában nincsen képviselve.

LÉNGYEL BÉLA levelező tagot *rendes* tagul ajánlja **Than Károly** rendes tag. Korábbi dolgozatai és tudományos működése alapján már 1876-ban az Akadémia levelező tagjává választatott. Azóta közzétett fontosabb tudományos munkálatai a következők: A köneny színképéről. Műegyetemi Lapok I. kötet 1876. Nehány gázkeverék színképi vizsgálata. Akad. Érték. IX. 1879. Az utóvilágításról a Geiszler-csővekben. U. ott, X. sz. 1880. A sósavas hydroxylamin előállításáról. Math.-termtt. Ért. I k. 1882. A salétromos sav meghatározása térfogati úton. U. ott, VIII. k. 1890. Új szénsulfid. U. ott, XII. k. 1894. A rank-herleini, a parádi timsós, a Clarisse-forrásoknak, továbbá a lippiki, a czigelkai, lublói, a mohai és egyéb ásványvizeknek alysisait a Természettudományi Közleményekben közölte 1881—86. (Ugyanott 1886—89.) ismertette meg az ásványvíz elemző intézetben a vezetése alatt végzett mintegy 24 fontosabb hazai ásványvíznek alysisát.) Ezenkívül nagyszámú népszerű előadást és közleményt tett közzé a k. m. természettudományi társulat Közlönyében. Irt ezenfelül egy nagyobb terjedelmű könyvet, melynek I. kötete 529 l. «Chemia, tankönyv felső tanintézetek számára» czímen az Eggenberger-féle könyvkereskedés kiadásában jelent meg 1889-ben. Az egyetemen 1877-ben a II. chemiai tanszéknek rendes professorává neveztetett ki, a melyen később egy laboratoriumot rendezett be a gyakorlati tanításra. Hét éven át a k. m. természettudományi társulatnak főtitkára volt, és a társulat Közlönyének szerkesztésében élénk részt vett és a Pót-füzetek megindítását kezdeményezte. Az Akadémia matematikai és természettudományi Közleményeinek több éven át szerkesztője és állandó bizottságának több éven át előadója. A felsoroltakból kiderül, hogy az Akadémiának már 18 év óta levelező tagja, és hogy ez alatt folytonos szakszerű tevékenységet fejtett ki a tudományos irodalomban. Végül az Akadémiában nemcsak a levelező tag kötelességeit végezte, hanem ügyeinek előmozdításában az egész idő alatt buzgósággal vett részt. Mindezen érdemei alapján őt a rendes tagság méltán megilleti az akadémia III. osztályának A) alosztályában.

Dr. **HANKÓ VILMOS** budapesti főreáliskolai tanárt *levelező* tagul ajánlja **Lengyel Béla** l. t. Hankó Vilmos 1877 óta szakadatlan munkásságot fejt ki s munkaköre felőleli a szigorú szakszerű chemiai búvárkodást, valamint a népszerű irányt is. Az utóbbi irányban kifejett élénk, terjedelmes munkásságát itt mint olyat mellőzve, mely

ajánlatomat csak másodsorban támogatja, csupán szakszerű tudományos értekezéseinek fontosabbjait említem meg. Ezt annál inkább tehetem, mert midőn ezelőtt két évvel ajánlatomat megtettem, indoklásul Hankó Vilmos irodalmi munkásságát elég terjedelmesen ismerttettem. A fontosabb értekezések ezek: 1. A xanthogénsav-sók száraz-lepárlási termékei. Füzet 1877. 2. A Simpson-féle nitrogén meghatározásának egy új módosítása. Műgyet. Lapok 1879. Ugyanaz németül. Berichte d. deut. chem. Gesellsch. 3. Glaubersó kivirágzása a szászváros-gyógyi útvonal mentében. — A ponor-óhíti magnesia-mészmarga elemzése. Akad. Értesítő 1882. 4. Hunyadmegye ásványvizei. Kiadja a M. Tud. Akadémia 1884. 5. «A carbonylsulphid és mercaptan képződése az anthyldisulphoszen-savsók száraz lepárlásánál. Math. és term. tud. Ért. 1884. 6. «A propyl-, butyl- és amyldisulphoszen-savas kalium. Vegytani lapok 1884. 7. Az allylsulphoszen-savas kaliumról. Math. és term. tud. Ért. 1885. 8. A széndisulphid hatása kaliumbenzylatra és phenolkaliumra. U. ott, 1887. 9. Új készülék a nitrogén absolut meghatározására. U. ott, 1887. 10. A carbolsav megvörösdése. U. ott, 1888. 11. A nagyági nagyágit és sylvanit chemiai elemzése. U. ott, 1888. 12. Néhány új ásványvíz elemző készülék ismertetése. U. ott, 1888. Ezekon kívül számos ásványvíz elemzést végzett, melyek eredménye nagyobbrészt az Akad. Értesítőben jelent meg. Legutóbb a III. osztály ülésén előterjesztett «Adatok a fény chemiai hatásához» című értekezése, mely jelenleg nyomtatás alatt van. Ha megfontoljuk, hogy hazánkban a középiskolák szertárai milyen hiányos felszerelésűek; hogy különösen vidéken, a hol Hankó Vilmos tanári pályáját megkezdette, nemcsak eszközökben, hanem — szakkönyvtárakról nem is szólva — a legszükségesebb kézi könyvekben is gyakran hiány van: Hankó Vilmos tudományos törekvését annál inkább kell méltányolnunk, mennél jobban mérlegeljük a nehézségeket, a melyeket le kellett küzdenie. Meg vagyok győződve, hogy a tek. Akadémia, méltányolva a tőlem felhozott indokokat, ajánlatomat becses figyelmére méltatja és dr. Hankó Vilmost levelező tagjai sorába megválasztja.

Dr. **KOSSUTÁNYI TAMÁS**-t levelező tagul ajánlja **Than Károly** rendes tag. Kossutányi a magyar-óvári akadémián a kísérleti és földmívelési chemiának és a gazdasági technológiának professora. Irodalmi és önálló tudományos dolgozatai Dr. Schenek István levelező tagnak múlt évi ajánlatában részletesebben fel lévén sorolva, ez alkalommal kiemelem «Magyarország jellemzőbb dohányainak chemiai és növényélettani vizsgálata» című dolgozatait, melyek a k. m. Term. tud. Társulat megbízásából készültek és 1887-ben és 1881-ben három részben adattak ki. E nagy gonddal végzett kísérleti vizsgálatok nemcsak tudományos becűek, hanem mezőgazdasági tekintetben is igen fontosak. — Ugyancsak igen érdekes és nagyfontosságú a borkezelés

szempontjából azon munkálata, mely 1893. febr. 13. «A különböző eredetű saccharomycések befolyásáról a bor képződésére» megjelent a Termét. Emlékkönyvben 1892. 466. l. Ezen és többi kisebb önálló dolgozatai eredeti felfogásáról, kísérletező ügyességéről és bűvárkodásának szabatoságáról szép tanúságot tesznek. Legnagyobb érdemei közé tartozik, hogy a mezőgazdasági irodalmat és különösen ennek chemiai ágát több önálló és kiváló értékű munkával gazdagította; ezenkívül Cserhádi Sándorral együtt szerkeszti a «Mezőgazdasági Szemlét». Ebben és más hazai megküldött szakfolyóiratban igen élénk és közhasznú irodalmi munkásságot fejtett ki. Ezen munkásságának alapján teljesen megfelel azon követelményeknek, melyet az alapszabályok a levelező tagtól megkövetelnek. Megválasztása annyival inkább kívánatos volna, mert a mezőgazdasági chemia akadémiánkban újszólván nincsen képviselve, bár az idevágó ügyekkel az akadémiának gyakran kell foglalkoznia, úgy hogy Kossutányitól ezen a téren hasznos tevékenységet várhatunk. **UGYANÓT** ajánlja **Schenek István** lev. tag. Kossutányi a mezőgazdaság haladása érdekében 20 év óta számtalan elméleti és a gyakorlatnak szolgáló munkákat végzett; irodalmi tevékenységét már a múlt évi ajánlásomban felsoroltam. — Ezek alapján van szerencsém Kossutányit a tek. Akadémia III. osztály A) osztályába levelező tagul ajánlani, illetőleg múlt évi ajánlásomat megújítani.

Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ kir. egyetemi rendkívüli tanárt levelező tagnak ajánlja **Konkoly Miklós** tiszteleti tag. Dr. Kövesligethy Radó fiatalabb tudósaink egyik legmunkásabb tagja; széleskörű ismeretei lehetségessé teszik, hogy ő úgy a theoretikus, mint a physikai csillagászatban egyaránt kifejthesse tevékenységét. Kövesligethy önálló munkája: Grundzüge einer theoretischen Spectralanalyse (Halle a/d. Saale 1890. 23 fametszettel és 7 táblával; nagy 8-adrét 327. lap) már magában elegendő lenne arra, hogy neki teljes elismerésünkkel adózzunk, a mi a külföldi bírálót részéről meg is történt. Ezen nagy szabású munkán kívül Kövesligethy több folyóiratban és szaklapban, úgy mint az Akadémiai Értesítő-ben, az ó-gyallai csillagda évkönyveiben, az Akadémiai Értekezések sorában több mint 100 cikket írt. Kövesligethy munkássága az Akadémiában: 1. 1871—1880. évben Magyarországon megfigyelt hullócsillagok pályaelemei 1882. IX. 9. sz. 11. lap. 2. Folytonos spectrumok elmélete. 1885. XII. 11. sz. 32. lap. 3. A kis-kartali csillagvizsgálóról XIX. 2. sz. 24. lap. Az Értesítőben. 1. A folytonos spectrumok elmélete. 2. A szaggatott spectrumok elmélete. 3. Michelson Wladimir spectrálelmélete. Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn: 1. Theorie der Lockye'schen Spectralmethode und Limenverwandtschaften. Nemkülönben az előbbi 1., 2. és 3. Természettudományi Közlönyben. 1. A szinképelemzésről. (1890. 4-ik pótfüzet). 2. Új szempontok a physikai csillagászatban. XVII. pótfüzet. 3. A kis-kartali csillagvizsgáló-torony. 4. A napórakról. 5. A csillagos ég a T. T. Közlöny

allandó rovata 1889 óta. 6. Csillagászati újdonságok a T. T. Közlöny
 állandó rovata 1894 óta. 7. A csillagászati távcsövek nagyításáról.
 Földrajzi Közleményekben: 1. Újabb nézetek a föld belsejéről. 2. A
 föld alakjáról. 3. A spontan talajmozgás egy lehetséges okáról. Mathe-
 matikai physikai Lapokban: 1. A Verticalis légáramlásokról. 2. Könyv-
 ismertetés. Günther physical. Geografie stb. 3. A sarkmagasság változá-
 sáról. Astronomische Nachrichtenben: 1. Beiträge zur Erkenntniss der
 Natur variabler Sterne. No. 2585. 2. Beobachtungen von Kometen. Bd.
 108., 109. und 113. 3. Beobachtung des Andromeda-Nebels. Bd. 112.,
 115. 4. Helligkeitsleitung der Nova bei X'Orionis. Bd. 113. und 114.
 5. Beobachtung der Sonnenfinsterniss in Bromberg 1887. aug. 18—19.
 No. 2808. 6. Mathematische Spectralanalyse. No. 2805. 7. Spectroscopische
 Beobachtung der Eigenbewegung der Sterne. Bd. 114. 8. Beob-
 achtung von Sonnenflecken. Bd. 119. 9. Beobachtung von Sternbe-
 deckungen. Bd. 106. Annalen der Sternwarte in Ó-Gyalla: 1. Colori-
 metrische Beobachtungen von α Urs. Majoris. Bd. IV. 1882. 2. Colo-
 metrische Beobachtungen des Kometen. III. 1881. Bd. IV. 1882
 3. Bahnelemente der in Ungarn beobachteten Meteorite. Bd. IV. 1882.
 4. Beobachtungen der Sonnenflecken und Sonnenoberfläche. Bd. IV. 1882.
 5. Sternschuppenbeobachtungen. Bd. IV. 1882. (mint résztvevő.)
 6. Beobachtung von 615 Fixsternspectra. Bd. V. 1883. 7. Colorimetrische
 Beobachtungen. Bd. V. 1883. 8. Beobachtung der Sonnenoberfläche
 und Sonnenfleckenpositionen. Bd. V. 1883. 9. Sternschuppenbeobach-
 tungen. Bd. V. 1883. (mint résztvevő.) 10. Bahn- und Höhenbestim-
 mung von Sternschuppen. Bd. V. 1883. 11. Ueber das Spectron des
 Typus I. b. Bd. VI. 1884. 12. Kövesligethy und Konkoly. Spectroscopische
 Untersuchungen von Gassputnen des Typus CnHm. und COP.
 Bd. VI. 1884. 13. Ueber Temperaturbestimmung in Geissler'schen
 Rohren. Bd. VI. 1884. 14. Über ein neues Colorimeter, zugleich Spec-
 tralphotometer. Bd. VI. 1882. 15. Beobachtung der Sonnenoberfläche
 (más megfigyelőkkel). Bd. VI. 1884. 16. Sternbedeckungen durch den
 Mond. Bd. VI. 1884. 17. Positionsbestimmung der Sonnenfleck. Bd.
 VI. 1884 (mint résztvevő). 18. Sternschnuppenbeobachtungen (mások
 közreműködésével.) Bd. VI. 1884. 19. Mond-Culminationen, Beobach-
 tungen (Dr. Koboldal.) Bd. V. 1883. 20. Beobachtung des Kometen
 Pons-Brooks (mit Konkoly.) Bd. VII. 1885. 21. Spectroscopische Beob-
 achtung einiger Fixsterne. Bd. VII. 1885. 22. Spectralphotometrische
 Untersuchungen. Bd. VII. 1885. 23. Beobachtung von Sonnenflecken
 Positionen. Bd. VII. 1885. 24. Beobachtung der Sonnenoberfläche
 (mint résztvevő.) Bd. VII. 1885. 25. Sternschnuppen-Beobachtungen
 (mások közreműködésével.) Bd. VII. 1885. 26. Spectroscopische Beob-
 achtung von Fixsternen. Bd. VIII. I. Theil. 1887. 27. Untersuchungen
 der Sterne Nova Andromedae und Nova Orionis. Bd. VIII. 1887. 28.
 Photometrische Beobachtungen. Bd. VIII. I. Theil. 29. Zur Physik der
 Plejaden. Bd. VIII. I. Theil. 30. Spectralphotometrische Vergleichungen

der Mondobjecte: Tycho und Marx Imbrun. Bd. VIII. I. Theil. 1887. 31. Beobachtungen der Sonnenoberfläche. Bd. VIII. I. Theil. 1887. (mint résztvevő.) 32. Micrometrische Beobachtungen der Sonnenflecken. Bd. VIII. I. Theil. 1887. 33. Sternschnuppen-Beobachtungen. Bd. VIII. I. Theil. (mint résztvevő.) 34. Spectroscopische Durchmessung der Sterne zwischen 0° und -15° bis zur $7\cdot5$ Grösse. Bd. VIII. II. Theil. 1887. 35. Bestimmung des Schraubenwerthes am Cooke'schen Spectroscope. Bd. IX. 1888. 36. Spectra der Planeten Mars, Jupiter und Saturn. Bd. IX. 1888. 37. Spectralphotometrische Untersuchungen von 34 Fixsternen. Bd. IX. 1888. 38. Photometrische Beobachtung einiger Nebelflecke. Band. IX. 1888. 39. Photometrische Untersuchung der Hyadensterne und der Sterne des Orionnebels mit Berücksichtigung der Farbe. Bd. IX. 1888. 40. Beobachtung der Kometen: 1886 I.; 1886 II.; Komet Barnard und Komet Barnard Hartwig. Bd. IX. 1888. 41. Helligkeit und Farbenbestimmung von Nova Orionis. Bd. IX. 1888. 42. Photometrische Beobachtung eines neuen Stern in Orion. Bd. IX. 1888. 43. Spectroscopische Beobachtung einiger Fixsterne. Bd. IX. 1888. 44. Über die relative Genauigkeit photometrischer Beobachtungen, welche auf Verschwinden von Lichtendrücken beruhen. Bd. IX. 1888. 45. Beobachtung der Sonnenoberfläche. Bd. IX. 1888. 46. Sternschnuppenbeobachtungen (mások közreműködésével.) Bd. IX. 1888. 47. Verzeichniss genauer Sonnenfleckenpositionen im Jahre 1886. Bd. IX. 1880. Konkoly értekezéseiben előfordult munkálatok: 1. 1881. b) Üstökös colorimetrikus megfigyelése. IX. 1. sz. 2. a) Ursae Majoris colorimetrikus megfigyelése. XI. 1. sz. 3. Napfoltok és a nap felületének megfigyelése 1881-ben, 1882-ben. IX. 4. 4. Hullócsillagok megfigyelése 1881-ben (mint résztvevő). IX. 6. 5. Nap felületének megfigyelése 1882-ben (mint résztvevő). X. 1. 6. Astrophysicai megfigyelések 1882-ben. (mint résztvevő). X. Kötet. 2. sz. 7. 115 állócsillag spectruma. X. 2. 8. Colorimetrikus megfigyelések. X. 2. 9. Hullócsillagok megfigyelése a magyar korona területén (mint résztvevő). X. 3. 10. Hullócsillagok pályája és magasság meghatározása. X. 3. 11. Csillagászati megfigyelések eredménye 1882-ben (mint résztvevő). X. 5. 12. Holdculminátiók 1882-ben. Dr. Koboldal mint résztvevő. X. 5. 13. Astrophysicai megfigyelések 1883-ban (mint résztvevő). XI. 1. 14. Pons-Brookes üstökös megfigyelése. XI. 1. 15. Nehány állócsillag spectroscopicus megfigyelése; a déli öv átkutatásának I-ső része. XI. 4. 17. Nap felületének megfigyelése 1883-ban (mint résztvevő). XI. 2. 18. Hullócsillagok megfigyelése 1883-ban (mint résztvevő). XI. 3. 19. Csillagászati megfigyelések 1883-ban (mint résztvevő). XI. 7. 20. Előleges vizsgálatok néhány szénhidrogéngáz spectrumán. (Kövesligethy és Konkoly.) XI. 8. 21. 615 állócsillag spectruma. A déli öv átkutatásának II-ik része. XII. 5. 22. Astrophysicai megfigyelések 1884-ben (mint résztvevő). XII. 5. 23. Nehány állócsillag spectroscopicus megfigyelése (mint résztvevő). XII. 5. 24. Kísérletek a nap hőmérsékletének meghatározására. XII. 5.

25. A fényaberráció állandó függése a csillag színéől. XII. 5. 26. Napfoltok megfigyelése 1884-ben (mint résztvevő). XII. 1. 27. Hullócsillagok megfigyelése 1884-ben (mint résztvevő). XII. 4. 28. Hullócsillagok megfigyelése 1885-ben (mint résztvevő). XIII. 2. 29. 850 állócsillag spectrumának megfigyelése. A déli égöv átkutatásának III-ik része. XIII. 3. Különfélek: 1. Über den Farbenwechsel von α Urs. Maj. (Wochenschrift. 1881. Nro 40.) 2. Bahnbestimmung der Perseiden. (Wochenschrift 1882.) 3. Grosses Meteor. (Wochenschrift. 1883. Nro 47.) 4. Monatsübersicht der Sonnenflecke. (Wochenschrift. 1883—1886.) 5. Bahnbestimmung der Asteroiden 224. (Berliner Circular. 1884.) 6. Zöllner J. K. F. életrajza. («Uránia» 1884. I.) 7. A változó csillagok természetéről. («Uránia» 1884. I.) 8. Pons-Brookes üstököséről. («Uránia» 1884. I.) 9. Nap parallaxisának levezetése spectroscopicus megfigyelésekből, az Orion ködről; Vénus holdja. («Uránia» II. füzet.) 10. Neptun photometricus megfigyelése; a fehér és színes fény terjedésének sebessége. («Uránia» 1884. II. füzet.) 11. Az astrophysica módszerei. (Haza és Külföld 1885. 5. sz.) 12. Napnak saját mozgása a térben. (Haza és Külföld 1884. 4. sz.) 13. Beschreibung der Sternwarte in Kis-Kartal, (Sirius. 1887.) 14. Neues Spectralphotometer der Sternwarte in Kis-Kartal. (N. von Konkoly: Handbuch für Spectroscopiker. Seite 411—415.) 15. Orbits of Meteor-Streams deduced from Observations made during the years 1871—1880. in Hungary. (Monthly Notices of Th. R. A. S. XLII. 6.) 16. On invisible stars of perceptible actinic power. (Monthly Notices of Th. R. A. S. XLVIII. 3.) 17. Über unsichtbare Sterne mit Photogr. Wirkung. (Photographische Correspondenz. 1888.) 18. Über eine neue Methode der Farbenbestimmung der Sterne. (Sirius. Bd. XX. 10. és Bd. XX. 12.) Különlenyomatokban megjelentek: 1. Zum Draper'schen Gesetz. (Annalen der Physik und Chemie. N. F. XXXII.) 2. МАТЕМАТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗЪ СПЕКТРОВЪ. Sct. Petersburg. 18. I. 3. Höelmélet, Spectralanalysis és Astronomia (Emlékkönyv a Term. Tud Társulat 50 éves jubileuma alkalmával. 480—487. oldal.) 4. 1887. augusztus 18—19-iki napfogyatkozás. (Pesti Hirlap.) 5. Kosmogonikus elméletek. Előadás a révkomáromi régészeti egyesület javára. (Komáromvidéki Lapok. 1889. decz. 15.) 6. Mémoires sur la carte photographique du ciel. (Réunion du comité internationale permanente. September 1889. Pag. 46.) — Ezenkívül dr. Kövesligethy az Akadémiai Almanach csillagászati részét 1892 óta szerkeszti, s a csillagászati rovat rendes munkatársa a Pallas Lexikonnál. Dr. Kövesligethy Radó 1883-tól 1887 májusáig az ó-gyallai csillagdán mint assistens működött (bár már 1881 óta minden szünideit ott töltötte), 1887. májustól—októberig Kis-Kartalon tartózkodott, 1887. november-től 1888. szeptemberig az orsz. meteorologiai intézetnél volt mint assistens alkalmazva, honnan is 1888. szeptemberben a kir. egyetemi physikai intézethez ment, s báró Eötvös Loránd mellett dolgozott mint assistens 1893. szeptemberig, azonban 1890. április 1-sejétől az

egyetemen mint a cosmographia és geophysica magántanára működött (próbaelőadása 1889. november 21-én volt «A világréndszerek állandósági problémája» czimén). 1893 évi augusztus 6-án Ischben kelt legmagasabb királyi leirattal nyilvános rendkívüli tanárrá (czímmel és jelleggel) neveztetett ki. Ha dr. Kövesligethy Radó semmit sem tett volna, mint a nagyszabású «Grundzüge einer theoretischen Spectralanalyse» czímű munkáját megírja, s a déli ég 0° -tól — 15° -ig, az állócsillagok spectrumának átkutatását bevégzi, ez magában elég arra, hogy őt a M. T. Akadémiának melegen ajánlani bátor lehessek, hogy őt ezen érdemeinél fogva levelező tagnak megválasszsa.

RADOS GUSZTÁV, műegyetemi ny. r. tanárt *levelező* tagul ajánlja **König Gyula** r. t. Rados úr jelentékeny tehetséggel és megfelelő szép sikerrel műveli a matematikai tudományokat és eddigi dolgozataiban az algebra, geometria és függvénytan számos fejezetét gazdagította önálló és fontos eredményekkel. Szakirodalmi működése a III-ik osztály kiadványaiból ismeretes és nagy részben a nemzetközi irodalomba is átment. Harmadízben ismétlem ezúttal ajánlásomat, mert meg vagyok győződve arról, hogy Rados úr mindenkép megérdemli, hogy az Akadémia levelező tagjai közt foglaljon helyet; valamint másrészt az Akadémia is saját érdekében jár el, ha az ő, a jövőre is sokat ígérő munkaerejét megválasztatása által magának biztosítja. Rados Gusztáv irodalmi működésének jegyzéke: A felsőbbfokú kongruenciák elméletéhez. Math. és Természettudományi Értesítő I. köt. Egy a geometriában föllépő számelméleti problémáról. Math. és Term. Értesítő III. köt. Az algebrai függvények elméletéhez. Math. és Term. Értesítő III. köt. A szénthontható alakok elméletéhez. Math. és Term. Értesítő IV. köt. A determinánsok elméletéhez. Math. és Term. Értesítő IV. köt. Az n -edrendű elliptikus függvények különböző meghatározásairól. Math. és Term. Értesítő VI. köt. A térbeli görbék elméletéhez. Math. és Term. Értesítő VIII. köt. Az orthogonális helyettesítések elméletéhez. Math. és Term. Értesítő X. köt. Az adjungált helyettesítések elméletéről. Math. és Term. Értesítő X. köt. Új soralakok az «e» számára. Math. és Term. Értesítő XI. köt. Egy minimumprobléma elemi tárgyalása. Math. és Phys. Lapok II. köt. A Laplace-egyenlet gyökeiről. Math. és Phys. Lapok I. köt. Az adjungált helyettesítések elméletéről. (Első közlemény). Math. és Phys. Lapok III. köt. Szerkesztette a Matematikai és Physikai Lapok I., II. és III. kötetének matematikai tartalmú részét. Zur Theorie der Congruenzen höherer Grades Journal für reine und angewandte Mathematik 99. kötetében. Zur Theorie der Congruenzen höherer Grades. Math. u. Naturw. Berichte I. Bd. Zur Theorie der Determinanten. Math. u. Naturw. Berichte VIII. Bd. Zur Theorie der Raumcurven. Math. u. Naturw. Berichte VIII. Bd. Zur Theorie der orthogonalen Substitutionen. Math. u. Naturw. Berichte X. Bd. Zur Theorie der adjungirten Substitutionen Math. und Naturw. Ber. Bd. X.

Dr. **WINKLER LAJOS** egyetemi magántanárt levelező tagul ajánlja **Than Karoly** r. tag. A gymnasiumi érettségi vizsgálat és a gyógyszerészeti tanfolyamnak sikeres bevégezése után előbb mint rendkívüli bölcsészethallgató, később mint állami ösztöndíjas vegyész-növénydek négy éven át foglalkozott a chemia tanulmányával az egyetem I-ső chemiai intézetében. Öt év óta mint assistens és második éve mint a chemia magántanára működik az egyetemen. E tanulmányai közben következő kísérleti dolgozatai jelentek meg a M. Tudományos Akadémiának Math. és Természettudományi Értesítőjében: «A vízben feloldott oxigén meghatározása» (VI. k.), mely egy rendkívül egyszerű és éppen olyan szabatos módszere az oxigén meghatározásának. «A gázok oldhatósága vízben» két értekezés (IX. kötet), melyekben eddig meg nem közelített szigorúsággal határozta meg a legfontosabb gázoknak, ú. m. a hydrogénnek, a nitrogénnek és az oxigénnek absorptio coefficienseit. «Az oxigén gáz oldhatósága vízben», VII. k. A levegővel végzett absorptio kísérleteken szerző e dolgozatában bebizonyította, hogy a Henry-Dalton-féle törvény a levegőre nézve szigorúan érvényes. 1893-ban egy értekezésben a nitrogén-oxid és szén-oxid absorptio coefficienseire vonatkozó észleleteit közölte. Ezzel kapcsolatban, tapasztalati alapon törvényszerű összefüggést állapított meg egyrészt az absorptio-coefficiensek, meg a folyadékoknak belső sűrűdése, másrészt a gáz meg az oldószer molekula súlya között. E bűvárkodásait jelenleg is folytatja. «A tiszta nitrogén-oxid előállítására». Pótfüzetek 1893. Ugyanott 1893-ban «Az aethylen előállításának módjáról». Ezenfelül számos kisebb dolgozatot tett közzé a Gyógyszerészeti Közlönyben, melyek közül több önálló kísérletezés eredménye. Újabbban a Pallas Lexicon számára a chemiai cikkeknek nagyobb részét ő dolgozta ki. — A fővázolt értekezések szerzőjét jellemzi a kiválóan szabatos megfigyelő képesség, találékonyság az új módszerek felkeresésében, párosulva az egyszerűséggel és szigorúsággal. Dolgozatai tanúságot tesznek a kísérletezésben nagy ügyességéről és helyes érzékéről a tények közötti összefüggésnek felismerésében. Levelező taggá való megválasztása eddigi tudományos érdemeinek elismeréséül, és további buzdításul szolgálna bűvárkodásainak folytatására.

A III. B) ALOSZTÁLYBA:

Dr. **HORVÁTH GÉZA** levelező tagot *rendes* tagul ajánlja **Frivaldszky János** *rendes* tag. E kiváló entomológus Európa szerte ismert hemipterológus irodalmi működése s tudományos érdeme annyira ismeretes, hogy azt itt ismételtlen taglalni fölöslegesnek látom, annál is inkább, mert előbbi ajánlataim alkalmával azokat már bőven felsoroltam; de az idei M. Tud. Akadémiai Almanachból is kitetszik, hogy dr. Horváth Géza azóta is szorgalmasan működött szakmájában: miért is őt ismételtlen *rendes* tagul melegen ajánlani bátorodom.

Dr. **KOCH ANTAL** levelező tagot *rendes* tagul ajánlja **Szabó József** r. t. Dr. Koch a kolozsvári egyetemen az ásványtan tanára, ki mint buzgó és hivatottságot tanúsító levelező tag 1875 óta nagy számmal bocsátott közre oly dolgozatokat, melyek az ásványtan és geologia terén nemcsak honunkra, hanem a tudományra nézve általában is voltak ismeretbővítők. Önálló munkái közül csak e kettőt említem meg: 1. A Duna jobbparti vidékének trachitképletei. Kiadta az Akadémia. 1875. 2. Erdély ásványainak kritikai átnézete. 1885. Kolozsvár. Értekezései és közleményei hosszú sorát az Almanach az akadémiai tagok munkálatai között évenként felsorolva közli. A *rendes* tagok az érdemesebb levelező tagok sorából lévén választandók, én Koch Antal levelező tagot, mint a kinek folytonos munkásságában kételkedni nem lehet, teljesen minősítettnek tartom arra, hogy megválasztásra *rendes* tagul ajánlatba hozzam.

Dr. **APÁTHY ISTVÁN**-t, kolozsvári egyetemi tanárt, kit már három év előtt, 1891-ben is javaslatba hozott, *levelező* tagul ajánlja **Margó Tivadar** t. tag. Az ajánlott szakférfiú már 10 év óta kiváló buzgalommal működik az irodalom terén s ez idő alatt több mint 50 dolgozattal gyarapította a tudományt. Munkálatai részint a M. Tud. Akadémia és a Természettud. Társulat kiadványaiban, részint pedig más hazai és külföldi folyóiratokban jelentek meg. Ezekben a szerző önálló kutatások és közvetlen megfigyelések alapján különböző állatoknak, különösen férgek- és molluscumoknak boncz-, szövet- és fejlődéstani, nemkülönben biológiai viszonyaival foglalkozik behatóan, továbbá az egyes szöveteket és az azokat alkotó sejtek finomabb szerkezetét tanulmányozza részletesen, több egészen új vizsgálati módszert ír le és végül nemcsak az egyes családok pl. a Hirudineáknak hazánkban való elterjedését s az ide tartozó nemeknek és fajoknak pontosabb ismertetését adja, hanem még ez állatoknak morfológiai és élettani viszonyaira nézve is több egészen új adattal gazdagította szaktudományát. Írói tevékenysége úgy hazánkban, mint külföldön teljes elismerésben részesült. Így pl. a többek közt: Rudolf Leuckart* kiváló német zoologus és a helminthologia terén általánosan elismert elsőrendű tekintély «az emberi parazitákról» írt nagy és alapvető munkájában a piócák tárgyalásánál azok külső alaktanát mindenben Apáthy vizsgálatai szerint tárgyalja és nemcsak többszörösen hivatkozik reája, hanem még több ábráját is átvette. Munkálatait és értekezéseit beható szakavatottság, éles megfigyelőképesség, kritikai él, és a tárgynak helyes felfogása jellemzik. A tudományos állattan körébe tartozó sok évi és sokoldalú szakadatlan tudományos munkásság dr. Apáthy tanárt, mint a szak-

* R. Lauckart, Die Parasiten des Menschen und die von ihnen herrührenden Krankheiten. I. Band. 5. Liefer. Leipzig, 1894. p. 535—543, 544—547, 548—553. 559 stb. 236 A, 236 B, 237, 239. számú ábrák.

irodalomnak egyik fiatal kiváló specialis művelőjét teljesen érdemessé teszi a Magyar Tudományos Akadémia által nyújtandó kitüntetésre; meg lévén győződve, hogy a tek. Akadémia illetékes szakértő férfiai Apáthy tanárnak levelező tagul való megválasztatása által ép oly buzgó, mint jeles és minden tekintetben érdemes, újabb munkást nyernének; kitől a modern zoologia terén a magyar szakirodalom még igen sokat várhat. Miután dr. Apáthy tanárnak számos dolgozatát már a három év előtti tagajánlásom alkalmával egész terjedelemben szerencsém volt felsorolni; azért szabadjon közülök csakis a legfontosabbakat fel- említeni és az utóbbi években megjelent szakmunkáitával kiegészítve a tek. Akadémia III. osztályának becses figyelmébe ajánlani.

1. Tanulmány a Najadeák szövettanáról, 1884. 4 tábla rajzzal. (Akad. Érték. term. tud. kör. XIV. k. 8. sz. Ugyanez németül is megjelent).
2. Methode zur Verfertigung längerer Schnittserien in Celloidin. (Mittheil. a. d. zool. Station zu Neapel.) 1887.
3. Nachträge zur Celloidin-technik. (Zeitschr. f. wiss. Mikros. und f. mikr. Technik. 1888. Band. V.)
4. A piócafélek külső alaktanáról. 3 tábla rajzzal, 27 eredeti rajzzal. 87 lap. 1889. (Akad. Ért. term. tud. köréb. XIX. k. 3. sz.) Ugyanez németül is megjelent a «Mittheilungen a. d. zool. Station zu Neapel» című folyóiratban (VIII. B. 2. H. 1888.). E munka igen fontos a Hirudineák pontosabb ismeretére és jellemzésére nézve, a mennyiben számos egészen új tényt és érdekes nézőpontot tartalmaz.
5. A magyarországi pióczák faunája, 1889. 72 old. (Akad. Math. és Term. Közlem. XXIII. k. 4. sz.) Ugyanez németül is megjelent «Süßwasser-Hirudineen» cím alatt a Zool. Jahrbüchern»-ben. (III. B. 1888.)
6. A pióczák fejlődésére vonatkozó vizsgálatok. 1889. (Akad. Math. és Term. Tud. Ért.)
7. Ueber das Kriechen von Hirudo und Aulostonum Zool. Jahrb. 1889.
8. Nach welcher Richtung hin soll die Nervenlehre reformiert werden? (Biol. Centrbl. IX. B. 1889.)
9. Pseudo-branchellion Margói. (Nova familia Hirudinearum Orv. term. Ért. Kolozsvár 1890. U. o. németül is).
10. A magyarországi hévízek pióczáiról 1890.
11. Ueber die Schaumstructur hauptsächlich bei Muskeln- und Nervenfasern. (Biol. Centrbl. XI. B. 78–88 p. 1891).
12. Keimstreifen und Mesoblaststreifen bei Hirudineen. (Zool. Anzeig. No. 376. 1891.)
13. Contractile und leitende Primitivfibrillen. (Mitth. a. d. zool. Station zu Neapel. 1892. X. Band. 2. Heft. 1 kettős tábla rajzzal).
14. Kritische Bemerkungen über das Frenzel'sche Mesozoon Salinella. (Biol. Centrbl. XII. B. 1892. Ugyanez angolul is megjelent a «Journal and Magazin of nat. Science»-ben.
15. Pleurosigma angulatum und das Lendl'sche Mikroskop. (Zeitschr. f. wiss. Mikroskopie. VIII. B. 1892.)
16. Erfahrungen in der Behandlung des Nervensyst. für histolog. Zwecke. Methylenblau (Zeitsch. für wiss. Mikroskopie IX. B. 1892.)
17. Nachträge zu meinem Artikel über Methylenblaufärbung. (Zeitschr. f. wiss. Mikroskopie. IX. B. 1892.)
18. Állattani előadások, bevezetésül az élettudományba. I. Szakasz. Az egysejtű

állatok a többsejtűek szempontjából. Kolozsvár. 1892. 128 oldal. 19. A jótékonyág, mint természeti törvény. (Kolozsvári term. Ért. 1892.) 20. Ueber die Muskelfasern von Ascaris, nebst Bemerkungen über die vom Lumbricus und Hirudo (Zeitschr. f. wiss. Mikroskopie X. B. p. 36—73 és p. 319—361.) 21. Mikroskopische Technik der thierischen Morphologie, (sajtó alatt, 30 nyomt. ív, számos ábrával, kiadja Harald, Braunschweig). 22. Monographie der Hirudineen (Fauna und Flora des Golfes von Neapel kiadványaiban. 80 nyomtatott ív, 40 tábla rajzzal; befejezéshez közel. Dr. Dohrn megbízásából dolgozza).

Dr. **BÓKAI ÁRPÁD** egyetemi ny. r. tanárt. *levelező* tagul ajánlja **HÖGYES ENDRE** rendes tag. Dr. Bókai Árpád a budapesti egyetemen a gyógyszer-tan ny. r. tanára ezúttal harmadízben van levelező tagul ajánlva. Irodalmi és tudományos munkásságát, mely őt teljes mértékben képesíti az akadémiai levelező tagságra, az 1892-diki tagajánlások alkalmával részletesen voltam bátor ismertetni. Ez időtől ez irányú érdemei csak szaporodtak. Az általa kezdeményezett «Magyar Orvosi Archivum» immár a harmadik évfolyamát járja, összegyűjtve az egyetem laboratoriumainak elvontabb érdekű tudományos dolgozatait. Ez archivumot maga az Akadémia III. osztálya azzal tüntette ki, hogy jelen év elejétől kezdve évi segélyben részesíti. Bókai Árpád továbbá ez idő óta tagja lett azon szerkesztőségnek, mely egy nagy eredeti magyar belgyógyászati kézikönyv létrehozásán fáradozik, melyből az I. kötet ez idő szerint már nyomás alatt van. Ez év elejétől továbbá tagja lett az «Orvosi Hetilap» szerkesztőségének, annak «Újabb gyógyszerek és gyógymódok» című mellékletét szerkesztvén. Bókai tanár laboratoriumából továbbá az összes tanítványai részéről számos tudományos dolgozat látott napvilágot. Midőn azért őt újolag a t. Akadémia figyelmébe ajánlani bátorodom, teszem ezt azon meggyőződésből, hogy ő megválasztása esetén Akadémiánknak buzgón közreműködő és érdemes tagja leend. **UGYANŐT** ajánlja **Mihalkovics Géza** r. t. A III. osztály természetrajzi alosztályába levelező tagul való megválasztásra van szerencsém dr. Bókai Árpád egyetemi ny. r. tanárt ajánlani, illetőleg a tavali ajánlatot megújítani. Nevezettnek irodalmi érdemei a tavali ajánlás alkalmával részletesen felsoroltattak; e jegyzék áttekintése után még annak is, a ki azon tudományszakban, a melyet dr. Bókai Árpád nálunk képvisel, tájékozatlan, azon meggyőződésre kell jutnia, hogy érzékeny mulasztás követtetnék el az által, ha dr. Bókai Árpád az ideai akadémiai választások alkalmával szóba nem jönne. A gyógykezeléseknek alapját tevő gyógyszerismeret és hatástani tudományok bűvárlati vizsgálatokra rendkívül tág tért nyitnak, a melyek önmagukban egy saját módszerekkel dolgozó tudománynak az összegét teszik, s ennek a fontos tudománynak bold. Balogh Kálmán akadémiai r. tag elhunytá óta a III. osztályban nem volt képviselője. Dr. Bókai Árpád tudományos törekvéseit és alapos

irodalmi közleményeit a bel- és külföldön az illetékes körök élénk érdeklődéssel követték és elismeréssel fogadták; részünkről csak örömmel kell fogadni azt, hogy ez a tudományos tevékenység évről évre fokozódik. Tanuskodik arról az ajánlott által megindított és szerkesztett «Magyar orvosi Archivum» érdekes cikksorozataival, melyek német nyelven is közöltek, továbbá az is, hogy a Magyar Lexicon orvosi részének szerkesztését magára vállalta, a mivel a hazai közművelődés ügyének elismerésre méltó szolgálatot tett. Ez érdemek azonban a jelen alkalommal csak másod sorban jönnek tekintetbe és inkább annak az igazolására említendőek meg, hogy dr. Bókai Árpádnak a saját szakmája művelésén túl is van érzéke hazai kulturális mozgalmak iránt, és azoknak ellátására megvan a nagy munkaereje is. Mindezekre való tekintettel bőven indokolt dr. Bókai Árpád egyetemi ny. r. tanárnak az ajánlása és beválasztása a M. Tud. Akadémia levelező tagjai közé.

FEKETE LAJOS selmeczbányai akad. tanárt *levelező* tagul ajánlja **Bedő Albert** l. t. Fekete Lajos selmeczbányai akadémiai tanár urat a korábbi ajánlataimban tett megokolás, valamint az idő óta is a földmívelési tudományok fejlesztése érdekében kifejtett sikeres irodalmi működése alapján bátorodom a III-ik osztály természetrajzi alosztályának levelező tagjául ajánlani.

FRANZENAU ÁGOSTON-t *levelező* tagul ajánlja **Krenner József Sándor** r. t. A nemzeti múzeum ásvány-öslénytani osztályának 10 év óta segédőre jeles szakismerete által tűnik ki, mint azt számos tudományos munkálat, a melylyel 1880 óta gazdagítja hazánk irodalmát, bizonyítja. Az ős foraminiferiáknak, melyek különösen a hazai tertier-korszakú rétegek közelebb meghatározására nézve oly fontos szerepet játszanak, nevezett hazánkban — a boldogult Hantken után — az egyedüli és mondhatni kitűnő művelője; a ki egyébként az ásványtan terén is kiváló dolgozatokkal gyarapította a tudományt. Fontosabb dolgozatai: Adatok a rákosi (Budapest) felső mediterrán emelet foraminifera faunájához. (Földtani Közlöny, 1881. XI. kötet.) Egy táblával. Beitrag zur Foraminiferen Fauna der Rákoser (Budapest) obermediterran Stufe. (Földtani Közlöny, 1881. XI. kötet.) Mit einer Tafel. Kristálytani és optikai vizsgálatok az aranyi hegyi Amphibolon. (Értekezések a természettudományok köréből. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia. Budapest, 1882. XII. kötet, II. szám.) Egy táblával. Krystallographische und optische Untersuchungen am Amphibol des Aranyer-Berges. (Groth. Zeitschrift für Krystallographie und Mineralogie. Leipzig, 1884. Band VII.) Mit einer Tafel. A felső-vissói Anglesit. (Természettudományi Füzetek. Budapest, 1884. VIII. kötet.) Egy táblával. Anglesit von Felső-Vissó. (Természettudományi Füzetek. Budapest, 1884. VIII. kötet.) Mit einer Tafel. Heterolepa, egy új genus a foraminiferák

rendjében. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1884. VIII. kötet.) Egy táblával. Heterolepa, eine neue Gattung aus der Ordnung der Foraminiferen. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1884. VIII. kötet.) Mit einer Tafel. Adalék néhány foraminifera héjszerkezetének ismeretéhez. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1885. IX. kötet.) Négy rajzzal. Beitrag zur Kenntniss der Schalenstruktur einiger Foraminiferen. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1885. IX. kötet.) Mit vier Abbildungen. Letkés felső-mediterran faunájáról. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1886. X. kötet.) Ueber die Fauna der zweiten Mediterran-Stufe von Letkés. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1886. X. kötet.) Adat Budapest altalajának ismeretéhez. (Földtani Közlöny. Budapest, 1888. XVIII. kötet.) Egy táblával. Beitrag zur Kenntniss des Untergrundes von Budapest. (Földtani Közlöny. Budapest, 1888. XVIII. kötet.) Mit einer Tafel. Vizsgálatok a seissi havas Datolith szögértékeinek állandóságáról. (Mathematikai és természettudományi Értesítő. Budapest, 1887. V. kötet.) Egy táblával. Untersuchungen über die Beständigkeit der Winkelwerthe des Datolithes der Seisser Alpe. (Mathematische und naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. Budapest, 1887. Band V.) Mit einer Tafel. Pleiona n. gen. a foraminiferák rendjében és a Chilostomella eximia n. sp. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1887—8. XI. kötet.) Két ábrával. Pleiona n. gen. unter den Foraminiferen und über Chilostomella eximia n. sp. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1887—8. XI. kötet.) Mit zwei Abbildungen. Adalékok a borsodmegyei Apátfalva környékének geológiájához. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1887—8. XI. kötet. Daten zur Geologie der Umgegend von Apátfalva im Comitate Borsod. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1887—8. XI. kötet.) A budaörsi út mellett feltárt márga foraminifera faunájáról. (Mathematikai és természettudományi Értesítő. Budapest, 1889. VII. kötet.) Két táblával. Die Foraminiferen Fauna des Mergels neben den Buda-Eörser Weg. (Mathematische und naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. Budapest, 1889. Band VII.) Mit zwei Tafeln. Bujtur fossil foraminiferái. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1890. XIII. kötet.) Egy táblával. Die fossilen Foraminiferen Bujtur's. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1890. XIII. kötet.) Mit einer Tafel. A Brád környéki nagy termék aranyeletről. (Földtani Közlöny. Budapest, 1891. XXI. kötet.) Über den grossen Freigoldfund aus der Umgegend von Brád. (Földtani Közlöny. Budapest, 1891. XXI. kötet.) A romhányi tályag. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1892. XV. kötet.) Der Tegel von Romhány. (Természetrzaji Füzetek. Budapest, 1892. XV. kötet.) Nyomatás alatt van: A Zágráb környéki markuševci fossil foraminiferák. (Földtani Közlöny. Budapest.) Die fossilen Foraminiferen von Markuševce. (Glasnik, Zagreb.) Mit zwei Tafeln. Semseya n. gen. a foraminiferák rendjében. (Mathematikai és természettudományi Értesítő. Budapest.) Egy táblával. Semseya n. gen. aus der Ordnung der Foraminiferen. (Mathematische und naturwissenschaftliche Berichte aus

Ungarn. Budapest.) Mit einer Tafel. Ehhez járul még 54 ismertetés és bírálat a «Földtani Közönyben».

Dr. **ISTVÁNFFI GYULA** m. n. múzeumi növénytári őrt és kir. tudomány-egyetemi magántanárt *levelező* tagul ajánlja **Kanitz Ágost** levelező tag. Midőn szerencsém van dr. Istvánffi Gyulát másodszor levelező tagnak mély tisztelettel ajánlani, bátorkodom mult évi terjedelmes ajánlatomra hivatkozva megemlíteni, hogy ez a teljes erővel és odaadással foglalkozó szaktudós a mult jelölés óta lefolyt rövid időben is egy pár számot tevő dolgozatot közölt, a mely egyrészt hazai mycologiánkra és algologiánkra, másrészt Románia alga-florájának ismeretére nézve nem csekély nyereség számba megy. A mult évben fel-míltt nagyobb munkák is közel vannak a befejezéshez, azonkívül legközelebb Bosznia és Hercegovina alga-florájáról újabb érdekes ada-tokat fog közölni.

Dr. **SCHWIMMER ERNŐ** egyetemi ny. rk. tanárt *levelező* tagul ajánlja **Mihalkovics Géza** r. t. Dr. Schwimmer Ernő egyetemi rk. tanárt a III. osztály természetrajzi alosztályába levelező tagul aján-lani már tavaly és harmadéve volt szerencsém. Az ajánlatot ezen ízben megújítani teljesen indokolt, mert az ajánlott sikeres működése a bőr-kór- és gyógytan tudományos művelése terén már megelőzőleg is elis-merésre talált, újabban pedig fokozott elismerésben részesült. Hivatkoz-hatom azon szerepre, a mely a bécsi dermatologiai congressuson Schwimmer tanárnak jutott, továbbá arra, hogy ny. rk. tanárrá történt kineveztetése által a kormány is megadta az érdemnek az elismerést. Irodalmi gazdag tevékenysége a tavalyi ajánlatban pontosan fel volt sorolva; dolgozatai arról tanúskodnak, hogy a dermatologia benne egy igen tevékeny művelőre talált, a ki szakmájában e tudomány színvonalán áll s ezt e színvonalnak megfelelő dolgozatokkal gazda-gítja. Dr. Schwimmer tanár tartalomgazdag irodalmi tevékenysége által a külföldön általános elismerést vívott ki magának; ő alapította meg nálunk a dermatologiai iskolát; ideje, hogy az elismerésnek nálunk is érvény szereztessek az által. hogy a M. T. Akadémia tagjai közé fogadja.

Dr. **STAUB MÓRICZ** urat, gyakorló iskolai tanárt, a Magyar-honi Földtani Társulat első titkárát, a Magyarhoni Földtani Inté-zetnél a növény-palaeontologiai szak vezetőjét mint olyan magyar tudóst és író-t, ki a phytopalaeontologia terén jelesen működik, miről számos munkája tanúskodik oly módon, hogy a külföldön is elismerést vívott ki magának, *levelező* tagul ajánlja **Szabó József** r. t. Munkái közül elég legyen fölemlíteni «A Zsilvölgy aquitánkori Florája», «Magyar-ország jégkorszaka és ennek Florája», «A tavi rózsák jelene és multja», sat. A tudomány terén folyton működik és óhajtható, hogy a botanika ezen fontos ága az Akadémiánál szintén képviselve legyen.

TORMAY BÉLA miniszteri tanácsost *levelező* tagul ajánlják **Thanhoffer Lajos** r. és **Bedő Albert** l. tagok. Múlt évekbeli ajánlásaink alapján s azóta szerzett irodalmi érdemeinél fogva is Tormay Béla miniszteri tanácsost és jeles gazdasági írótv. tagul újból ajánlani bátorzkodunk.

A III. OSZTÁLYBA.

KLERITJ LJUBOMIR szerb tudóst *külső* tagnak ajánlja **Schuller Alajos** r. tag. Kleritj urat, a kir. szerb Akadémia matematikai és természettudományi osztályának titkárát, ki az Akadémia küldötteként mult deczemberi összes ülésünkön részt vett s osztályunk tagjainak rokonszenvét és tiszteletét személyes érintkezés útján is kiérdemelte, a műszer-mechanika terén elért sikereiért, melyek a külföldön is elismerésre találnak, bátorodom ajánlani.

SIR THOMAS SPENCER WELLS-t, a jelenleg élő gynecologicus sebészek leghiresebbjét *külső* tagul ajánlja **Hőgyes Endre** r. tag. Sir Thomas Spencer Wells 1818-ban született St. Albánban Hertfordshire-ben. Leeds, Dublin- és Londonban végezte orvosi tanulmányait, hol 1841-ben a Royal Chirurgical Society tagja lett. Azután tengeri orvosi szolgálatba lépett és 6 éven keresztül a maltai kórházban működött. 1848-ban Párisba küldetett a sebesültek orvoslásmódja felől hivatalos jelentéstételre. Hasonló czélból látogatta meg Garibaldi háborúi alatt a római kórházakat is. 1853-ban a tengerészeti szolgálatból kilépett és Londonban telepedett le, hol egy kis nőgyógyászati kórház sebésze lett. 1854-ben a krímiai háború alatt az angol kormány kérésére, mint hadi sebész működött és 1856-ban tért vissza Londonba. 1857-ben végezte első ovariectomiáját és csakhamar oly nagy hírré tett szert e téren, hogy nemcsak Angliának, hanem az egész világnak orvosai hozzá sereglettek műtétmódjainak elsajátítására, melynek következtében az azon időben még nagy veszélyekkel járó műtét csakhamar elterjedt és jelenleg azt majdnem mindenütt lényegileg az ő alapelvei szerint gyakorolják. E műtét módszereinek megteremtése az ő korszakalkotó működése a nőgyógyászati sebészet terén, melynek áldásos működése már igen sok halálra való beteget adott vissza az életnek és egészségnek. Irodalmi munkái főleg a nőgyógyászati sebészet terén mozognak és a magok idejében irányadó dolgozatok voltak. Sir Spencer Wells később a Royal College of Surgeon sebészeti és kóronczani tanára, később pedig annak elnöke lett. Midőn pedig az angol királynő udvari sebészévé nevezték ki 1883-ban, hárói méltóságra emelték. Sir Spencer Wells többször meglátogatta hazánkat családjával együtt; néhány évvel ezelőtt ittlétekor tiszteletére a hazai szakférfiak ünnepélyt rendeztek. Sir Spencer W. folyton érdeklődéssel viseltetett a magyarországi dolgok iránt, ő az elnöke annak az angol

bizottságnak, mely gyűjtéseket rendez világhírű hazánkfiának, Semmelweis Ignácznak Budapesten internationalis adakozás útján felállítandó emlékre, mely bizottság nevében Duka Tivadar hazánkfia már eddig is 1000 frtot meghaladó adományt küldött Budapestre. Bátor vagyok őt ajánlani külföldi tagul, mint olyant, kinek világhíre fényt fog deríteni Akadémiánkra is.

Dr. **VOGEL H. C.**-t, a potsdami csillagda igazgatóját, a physikai csillagászat valóságos megalkotóját, *külső* tagnak ajánlja **Konkoly Miklós** tiszteleti tag. Dr. Vogel Henrik 1870-ik évben már a leipzig-i csillagdán mint első assistens működött, de midőn látta, hogy nagyérdemű tanítójának, Zöllnernek, kinek egyúttal legkedvesebb barátja is volt, elveit és tanait a leipzig-i csillagdán nem érvényesítheti, engedett Bülow dán kamarás meghívásának, ki is bothkampi birtokán, Schleswig-Holsteinban, egy szép magáncsillagdat építtetett, s oda Vogelt mint csillagászt kinevezte. Vogel az ottani hatalmas távcső segítségével csakhamar erősen túlszárnyalta úgy Secchit, mint Nugginst, kik akkor kezdték az ég spectrálanalysisét megalkotni, de ezen megalkotásnak befejezése mégis Vogelnek jutott. Midőn már Vogel a tudományos világot szép munkáival teljesen megnyerte, amelyekről a bothkampi évkönyveknek I. és II-ik kötete tanuskodik eléggé, közbejött megboldogult Frigyes később porosz király és német császár kezdeményezésére a potsdami csillagda szervezése, a hova Kirchhoff, Auwers és Förster azonnal Vogelt szemelték ki csillagásznak, s ő 1877-ben valóban át is költözött Berlinbe, s bár az igazgató tanács Kirchhoff, Auwers és Försterből állott, a potsdami csillagda építését és berendezését teljesen Vogel vezette, s miután az intézet teljes működésben volt, Kirchhoff ajánlatára 1884-ben Vogelt korlátlan hatalommal a csillagda igazgatójává nevezték ki. Vogel munkásságáról nem szükséges sokat beszélni, arról a szónál többet bizonyítanak a potsdami csillagda nagyterjedelmű évkönyvei. Spectroscopicus dolgozatainak tetőpontját Vogel azonban a stellarasztro nomia terén érte el, mert míg az öreg Greenwich az állócsillagok mozgását a visioradius irányában alig 10% biztonsággal határozza meg, addig Vogel a spectrálphotographia útján ezen meghatározás biztosságát 100%-ra fokozta! Egy ilyen tudós mint Vogel, ki a magyarokról sem úgy vélekedik azonfelül, mint sok más külföldi, mivel ő már többször volt hazánkban, s magunk között is tiszteltük már őt itt a fővárosban, díszére is válik Akadémiánknak, s ő is büszke lesz megválasztására. Vogel tagja a berlini Akadémiának, a Leopoldisch-Carolinisch Akadémiának Leipzigban, Royal Astronomical Societynek, s több tudós társaságnak, a II-od oszt. vörös sasrend lovagja stb. Vogelt a legmelegebben ajánlom a megválasztatásra.

ALFRED RUSSEL WALLACE L. L. D., F. L. S. Godalmingban Nagy-Britanniában, *külső* tagul ajánlja **Kanitz Ágost** levelező tag.

Épen ötven éve annak, hogy a halhatatlan Darwin a fajok eredetéről szóló munkájának alapvonalait írásban összefoglalta; csak két férfi volt Angliában, a ki ennek tudásával bírt. Sir Charles Lyell és Sir J. D. Hooker, sőt az utóbbi az 1844-iki vázlatot el is olvasta. Darwin hatalmas munkája, mely az organikus természetrajzzal foglalkozók felfogását és irányát annyira helyes irányba terelte, a tervezett időnél elébb jelent meg, mert A. R. Wallace, a ki több éven át a malayi szigetek átkutatásával foglalkozott, 1858. február havában Darwinnak Ternate szigetéről egy rövid értekezést küldött, mely «a fajok eredetére nézve csaknem ugyanazon eredményre jutott mint én» (Darwin Fajok eredete magy. ford. I. köt. 16. l.) A tudomány művelői tudják, mily roppant előnnyel volt annak fejlődésére, hogy Darwin munkája már 1859-ben jelent meg, de tudják azt is, mily megbecsülhetetlen érdemei vannak Wallace-nak a darwinismus körül. Nincs zoologus, nincs botanikus, a ki Wallace nem kis számú munkáiból tanulságot nem merített volna, gondolatkörét nem tágította volna, a miért is hálás kötelességemnek tekintem a tekintetes Akadémiának Wallace-t, kit a tudományos világban majdnem kivétel nélkül Darwin méltó pályatársának tekintenek, választásra ajánlani.

ZUJOVIĆ JÁNOS urat a belgrádi főiskola tanárát és múzeumi őrt *külső* tagul ajánlja **Szabó József** r. t. Zujović már Párisban, mint a Collège de France egyik jeles növendéke, Fouqué intézetében Central-Amerika vulkáni kőzeteinek petrográfiai leírásával lépett fel a francia szakirodalomban; hazájába Szerbiába visszatérve ennek geológiai tanulmányozásához fogott, oly eredménnyel, hogy nagyszabású munkájának első kötete már meg is jelent, a következő 3. kötetből is már jelentékeny rész kész. Tekintve azon természettudományi solidaritást, mely két szomszéd ország között oly élénk kifejezésre talál, Akadémiánknak nem lehet figyelem nélkül hagyni azon tudományos törekvéseket, melyek a magyarországiaknak folytatásaiul s kiegészítéseiül tekinthetők; Zujović János urat, Szerbia jeles geológját, ennél fogva is *külső* tagul bátorkodom ajánlani.